

INCA REVISTA

Número 46

DESEMBRE 1997

Preu: 250 Pta.

ENTREVISTA:

***Gabriel
Marqués Balle
"Mercader",
El padrí d'Inca.***

***Bon
Nadal!!
i
Venturós
1998!!***

Edita: **Obra Cultural Balear**
Delegació d'Inca

Presidenta: Mª Mercè Puig i Viñeta

Direcció i Coordinació:

Jaume Gual i Mora
Llorenç Massutí i Nicolau

Col·laboradors en aquest número:

Gaspar Alemany Ramis
Antoni Alorda Vilarrubias
Catalina Amer Vives
Joan Bassa Vallori
Andreu Caballero Romero
P. Miquel Colom
Guillem Coll Morro
Aina Ferrer i Torrens
Pere Fiol i Tornila
Carme Lorente Gelabert
Lluís Maicas Socias
Pere Massutí i Ramis
Antoni Mateu Garau
Àngela Pericàs Izquierdo
Victòria Picó Aguiló
Esperança Ramis de Plandolit
Pere Rayó Bennassar
Manola Rodríguez
Antoni Rodríguez i Mir
Caterina Valriu Llinàs

Fotografies:

Guillem Coll
Rafel Cortés
Arxiu de l'OCB

Publicitat i subscripcions:

Tel. 50.00.89 i 50.25.93

Redacció:

Vidal, 5 entresol
Apartat de correus 156
07300 - INCA

Dipòsit legal:

PM 451 - 1986

Imprimeix:

Gràfiques SIBA, S.L.
C/ Enginyer Felicià Fuster, 21
Tel. 52.32.44
Santa Margalida

*Els articles signats només
expressen l'opinió dels seus autors.*

Í N D E X

EDITORIAL.....	3
L'ESGLESIOLA DEL PUIG DE STA. MAGDALENA	4
ELOGI DE L'ORALITAT	6
L'HOSPITAL D'INCA, UN DRET DE TOTS ELS MALLORQUINS.....	7
CRÒNIQUES DE TRÀNSIT	8
LES POSSESSIONS D'INCA. Son Catiu i Son Cota	10
LA FICCIÓ D'UNA SOCIETAT COOPERATIVA.....	11
DOCTOR FRA MIQUEL COLOM	12
EL NOSTRE MALLORQUÍ.....	13
ENTREVISTA: Gabriel Marquès Balle, "Mercader"	14
ACTIVITATS DE L'OCB D'INCA.....	16
CLIMES	17
VIATGE ALS CAMPAMENTS DE REFUGIATS DEL POBLE SAHARIÀ	18
BLAUET?, SI GRÀCIES.....	19
CALOR	20
VIVÈNCIES I EXPERIÈNCIES	20
REFLEXIONS EN VEU ALTA D'ÀNGELA PERICÀS.....	21
MIQUEL COSTA I LLOBERA.....	22
LLORENÇ VILLALONGA.....	24
DITADES DE MEL I ESPERONS.....	26
CLUB ESPORTIU CONSTÀNCIA, 75 ANYS.....	27
RACÓ DE CUINA	28
CONCURSOS I CONVOCATÒRIES	30
L'AJUNTAMENT INFORMA.....	31
TEMPS ERA TEMPS.....	32

EDITORIAL

Tots els **indicis econòmics de 1998** per a Balears indiquen que la nostra comunitat creix molt per sobre de la resta de l'Estat i d'Europa. La interpretació oficial de les estadístiques macroeconòmiques és especialment optimista, sobretot per part de la Conselleria d'Economia del Govern balear. No debades els dos motors més rellevants de l'economia illenca, com són ara el turisme i la construcció, continuen creixent i donant ales als sectors hegemònics de la nostra societat. Aquests grups no tenen cap casta d'escrúpols a l'hora d'interpretar la realitat i de justificar una política econòmica poc diversificada i de risc, perquè continua sent rendible a l'empresariat i als grups de poder. No és estrany, doncs, que des de la Conselleria d'Hisenda no es parli apenes de l'Agricultura ni d'altres sectors, entre d'altres raons perquè tendeixen a ser purament testimonials.

En el cas de l'agricultura l'estadística és clara. A les Balears només hi ha 70 pagesos menors de 25 anys. La nostra agricultura ha entrat en un procés de recessió vertiginosa. La pagesia mallorquina veu clar que no té futur, però a la vegada està ressentida perquè se n'adona que al llarg dels darrers trenta anys, arran del boom turístic, les institucions públiques mai no han sabut ni volgut elaborar un projecte seriós per a l'agricultura illenca. És freqüent que els nostres pagesos passin a exercir de jardiners a les nostres zones turístiques i abandonin sistemàticament el camp.

Malgrat ningú no pensa que créixer sigui negatiu, cada cop som més els qui creim que **créixer d'una manera desproporcionada i embogida** pot acabar sent molt negatiu per a la nostra comunitat. És negatiu perquè mirar el futur pot ser sinònim de convertir valors econòmics tradicionals de la nostra societat en elements etnològics, com és ara el cas que comentam de l'agricultura. Però també, pot, induir a creure que créixer sempre és bo, a qualsevol preu i en qualsevol direcció, quan en realitat pot acabar sent negatiu.

Hem constatat que de cada cop pren més força la possibilitat de **la formació d'un partit alemany**, possibilitat que no ens pot estranyar ni escandalitzar. En els darrers decennis s'han fet grans inversions econòmiques amb capital alemany a les nostres illes, sense cap tipus de regulació ponderada sobre la immigració. Per altra part estam a una Europa sense fronteres, amb moneda única i llibertat econòmica, que ens portarà la llibertat política i que seria trist que ens fes perdre els nostres referents històrics.

Si arriba el cas de formar-se aquest partit, aparentment poc amistós, tot i el seu nom, d'**amics alemanys residents a Espanya**, podria ser el moment en el qual els illencs ens plantejem, d'una vegada per totes i de forma seriosa, la nostra identitat, el nostre ésser com a comunitat i el nostre futur. Sembla que l'amistat pot ser una tapadora sota la qual s'hi amagui un afany de control i de superioritat, manifestada per un col·lectiu que s'ha plantejat comandar, però mai integrar-se. No és de cap manera el mateix presentar-se a unes eleccions municipals com a partit d'alemanys, que integrar-se, com a ciutadans alemanys, en una candidatura dels partits de la nostra comunitat. No oblidem que els nostres amics seran aquells que respectin la nostra cultura i el nostre ésser, però no mai aquells que ens miren amb aires de superioritat.

Una cosa preocupa enormement i és que abans d'integrar, **ens hem de saber vertebrar nosaltres mateixos**. Per fer créixer un poble, primer s'ha de gaudir de la **consciència de ser poble** i tenir la capacitat de transmetre-ho. Si un alemany compra una casa als Estats Units, no fa falta que ningú li digui que s'ha d'adaptar. Ell mateix ho entén tot d'una. La voluntat d'integració som nosaltres mateixos.

Tot just acabam de celebrar el **denovè aniversari de la Constitució espanyola**, la constitució de les llibertats. Denou anys que han servit per amortir passions, que han ajudat a consolidar l'esperit de diàleg polític i social, però que no han bastat per eliminar del tot vells dimonis i fantasmes del passat. Així i tot la societat actual, en general, apareix plural, tolerant, oberta i generosa.

Un any més arribam a les festes entranyables de Nadal i encetarem un nou any, ja bé a la fi del segle. INCA REVISTA vol fer-vos arribar els més grans **desitjos de pau, felicitat i amor**. Que l'any 1998 encara sigui millor que el que acaba.

L'ESGLESIOLA DE PUIG DE SANTA MAGADALENA

El fet que l'any 1998 es compleixin 750 anys de la Bul·la del Papa acceptant les esglésies de Mallorca i posant-les sota la seva jurisdicció, va fer que en la revista anterior us parlàs de la Parròquia de Madona Sancta Maria d'Inca, que surt en la dita Bul·la. Avui volia parlar de l'església del nostre Puig, perquè és d'aquell temps i perquè, malgrat les múltiples reformes i modificacions que ha sofert, conserva encara l'estructura del que es coneix com "Esglésies de poblament".

Aquestes esglésies, vulgarment deim que Sant Pere d'Escorca, Sant Miquel de Campanet, La Sang de Muro, Santa Anna d'Alcúdia... en són la millor recordança, tenen tot un grapat de característiques, que ara també veurem en el nostre temple del Puig.

Són esglésies d'una sola nau, presbiteri pla, cobertes d'un embigat sobre arcs diafragmes. Normalment per aixecar les parets s'han emprat pedres i terra, i sols apareix el marès als contraforts, que estan integrats en la mateixa paret, en els arcs de punta d'aglà que separen els dos trams que és el que normalment hi ha en aquestes construccions, en els angles de l'edificació, en els petits finestrals, i en el portal, que és un portal de mig punt.

La decoració no va més enllà de certs motius pintats als embigats i les cabotes dels claus de les portes. Els finestrals, també són de marès i ben migrats, normalment un per banda a cada trast.

Ara vull citar un prestigiós autor de la Història de l'Art, Marcel Durliat, qui en la seva obra "L'Art en el Regne de Mallorca" ens diu aquestes paraules de l'església del nostre Puig: "També podríem citar Santa Llúcia de Mancor, tan atropament maltractada al segle XIX, que l'edifici sembla gairebé nou (sort que no ha conegut la barbàrie del s.XX), i d'altres capelles encara, oratoris o ermites, de la mateixa estructura, com la de Santa Magdalena del Puig d'Inca".

"Si hom no es cansa d'admirar el panorama descobert en aquest indret, i que s'estén fins a Menorca, experimenta, en canvi, una absoluta decepció en veure el petit monument edificat a dalt de tot del puig. Una restauració abusiva, feta l'any 1885, ha relegat sota un cobertís algunes bigues adornades d'una decoració pintada al segle XIV, a base d'enflocadures i de blasons, i ha dissimulat sota l'emblanquinat les dates de 1530 i 1574 que recordaven una reconstrucció dels arcs diafragmes de la nau. Potser és en aquesta època que afegiren el trast occidental, més alt i més ample que els altres, i destinat a allotjar el cor. Se sap que en aquest indret hi havia un santuari des del segle XIII, que el rector i els jurats d'Inca es querellaven l'any 1308 sobre la designació de l'ermita i del fabriquer. L'aplicació d'una quantitat de vint lliures a la fàbrica fins fa suposar que en aquell moment s'executaven

treballs a l'edifici, però no disposam de cap informació precisa sobre l'aspecte de les primeres construccions".

Aquestes són les paraules de l'eximi professor. Ens parla que a principis del XIV s'estava fent l'església. Ara sabem que molt abans, l'any 1240 i 1284 ja hi ha obres i donacions per a la nostra ermita, com també que l'any 1336 l'ermita ja estava prou consolidada i organitzada perquè hi haguera un donat. Ho era aleshores En Ramon Sorell. No podem dubtar de l'antiguitat de la nostra ermita malgrat les reformes i adaptacions l'hagin anada adaptant a les noves necessitats dels moradors o dels qui la visitaven. Ara resseguiem la història per a conèixer l'evolució de l'antic edifici.

M'ha estranyat que el professor Durliat parlàs de 1885. No sé d'on va treure la dada, sí he de dir que abans, l'any 1882 es creà una Comissió per a cuidar l'ermita, perquè la situació física de l'edifici era perillosa, però aquella Comissió no féu gaire cosa, era més nominal que efectiva, per això l'any 1892 es creà una nova Comissió integrada per Àlvar Campaner, Bartomeu Ferrà, el Metge inquer Jaume Pujades i Mn. Antoni Coll presidits pel Rector Mn. Bernadí Font. Aquesta Comissió fou diligent i feïnera. Cuidà de la construcció de tot el que hi ha a la dreta de l'església, es refeu tot quant hi havia, anivellaren sòtils i trispols mirant que no hi haguera cap construcció més alta que l'església.

A l'interior de l'església es llevà el vell retaule barroc i es féu el neogòtic que ara hi ha (fou daurat l'any 1948). Es col·locà, restaurada, la talla antiga de Sant Magdalena i el pintor Salvador Torres pintà les imatges de Sant Abdó i Sant Senén amb atributs camperols, fent-los patrons del nostre blat i de les nostres vinyes. Tot es féu seguint els plànols de l'arquitecte don Bartomeu Ferrà, membre de la Comissió. La Benedicció de tota l'obra va ser dia 22 de Juny de l'any 1900 essent oficiada pel bisbe Pere Joan Campins i Barceló. En aquestes obres s'afegí un nou trast a l'església, el tercer, per a donar-li més capacitat i més llargària. Em dol que tapassin les dates de 1530 i 1574, però quedava la sola nau, els arcs de punta d'aglà, i pens que la porxada que hi hauria davant el portal també va desaparèixer, si ja no ho havia fet, però rentant la cara a tota la façana i obrant-la de bell nou, ens taparen la constància arquitectònica d'un element emblemàtic d'aquestes esglesioles.

L'altre trast, el quart començant per la porta, li fou afegit en temps del benemèrit Rector Rayó, perquè els ermitans hi passaren a viure el quart diumenge de Quaresma de l'any 1931. Passades les primeres experiències i necessitats es començà la construcció d'un nou arc a l'església, era l'any 1934. Es dotà la cape-

Illa de tots els estris necessaris per a complir totes les funcions: nou sagrari, viacrucis, custòdia, nous i diversos canelobres, noves imatges. ... Molt hi ajudaren els germans Canonges Grau, don Nadal seria qui dia 30 de Setembre faria la benedicció de tota la reforma. Ja abans (17.04.1932) havien cuidat de que les imatges de la Mare de Déu de Lourdes i Na Bernadeta, que havia col·locat Mn. Guillem Pujades a l'interior de l'ermita, fossin venerades a una cova que es diposà a l'hort dels ermitans.

L'any 1963 es posà la Mare de Déu de la Unió, iniciativa del sacerdot inquer Mn. Joan Baptista Bisellach, i l'any 1993 s'ha fet la darrera gran refor-

ma de la nostra esglesiola: nou presbiteri, sagrari lateral, nova escalonada, nova imatge de Sant Magdalena, pintura d'una advocació molt arrelada en el Puig, Santa Bàrbara, el també sacerdot inquer i canonge, Mn. Pere Joan Llabrés i Martorell cuidà i mimà tota l'obra que ha conservat l'estructura original del s. XIII.

Pere Fiol i Tornila. Rector de Muro

Nota de la Redacció: Si voleu conèixer més detalls podeu consultar l'obra de l'autor de l'article, Mn Pere Fiol, "Puig de Santa Magdalena", publicada l'any 1991.

Un univers de regals

Per acumular Punts Estrella només ha d'utilitzar la seva targeta de "la Caixa", on i quan vulgui. Així de fàcil i senzill: per cada 1.000 pessetes de compra, un punt; i, com més punts, millors seran els regals que podrà escollir del catàleg del nou programa Punts Estrella.

Relotges, càmeres fotogràfiques, espectacles, viatges... Ara, les targetes de "la Caixa", a més a més de la comoditat i seguretat que li proporcionen, li permetran d'accedir a un univers de regals. Passi per qualsevol oficina de "la Caixa" a recollir el seu catàleg Punts Estrella.

"la Caixa"

Poemes de recull

"EL SENY DEL LLADRE"

1996/97

SOMNI

Acluc el llum i apag els ulls.
Cerc de l'arxiu el somni més dolç
per encetar la nit. Tanmateix,
fora del control del cap, el cos,
més enllà dels límits de la por;
vessa la ira de la carn i es lliura
a plaers que llençol encès no crema.

OSRAM

Del sòtil blanc,
que és cel i sostre,
penja un sol fermat.
L'encenc i l'apag
com un déu creador
de la llum i la fosca.
el petit astre du impresa
publicitat a la closca.

PECAT

Peca amb intensitat
no menys de set cops
al dia i persevera
en la mesura de l'home
just, car és en l'excés
el plaer, no en el defecte.

INTENCIONS

No us deixeu enganyar.
Aquesta allau d'informació
només amaga la intenció
de mantenir-nos ignorants.
Una mentida escrita no
es transforma en veritat.
Ni gall sanat capona gallina.

AVÍS

No traspassis el mirall.
Només hi trobaràs,
exactament,
el que reflecteix.
Un rostre cansat
de mirar-se i no veure's.
Un somris difuminat al baf.

lluís maicas

ELOGI DE L'ORALITAT

Quan ens situam en l'àmbit de la cultura popular, i més concretament en el que s'ha anomenat literatura popular tradicional, una de les característiques que primerament ens crida l'atenció és el seu mode de difusió a través de l'oralitat. És probable que aquest fet succeeixi per una certa deformació cultural, que ens fa relacionar directament i de forma inconscient literatura i escriptura. Però, si reflexionem sobre aquest tema, prest ens adonem que la paraula escrita, tot i la seva cabdal importància, és només una part -i gosariem dir que més tost minsa- de tota l'expressió literària de la humanitat al llarg de la seva història.

L'home, des del moment en què va ser capaç d'estructurar un sistema de sons codificats que li permetia establir una relació cada vegada més matisada amb els altres homes, va fer del llenguatge oral la seva principal eina de transmissió de coneixements i de sentiments.

Així tot el conjunt d'elements que conformen la cultura d'una comunitat ha passat de generació en generació a través de la paraula, del llenguatge, encara que amb la participació d'altres aspectes també força importants, com és ara la imitació gestual. La paraula és present en tots els àmbits. Encara que l'home primitiu podia caçar, pescar i més tard semblar sense haver d'emprar el llenguatge, en silenci, la paraula serà el mitjà utilitzat per posar la seva experiència -comunicar on hi havia les millors peces de caça, les pesqueres més abundants o quines llavors germinaven primer- al servei dels altres i la dels altres al seu. Mitjançant la paraula se segellaran els contractes econòmics, de matrimoni i d'aliança entre les tribus; la paraula servirà per explicar com es fan les eines i, feta cant, serà el millor mitjà per a relacionar-se amb les divinitats protectores i foragitar els esperits malignes. I d'aquí es derivarà la sacralització d'algunes paraules, que esdevindran tabús, i es formaran les narracions cosmogòniques. De la primitiva relació de la humanitat amb una naturalesa alhora hostil i esplèndida, desconeguda i inquietant, naixeran els rites, després els mites i tot el conjunt de creences que formen part de la cultura dels pobles.

Molt de temps després algunes cultures inventaran l'escriptura, i podran des d'aquest moment fer perdurar el discurs a través del temps i l'espai sense que aquest pateixi alteracions. El que fins aquell moment era confiat a la memòria com a única manera de perdurar en la consciència dels homes serà ara codificat mitjançant uns signes arbitraris susceptibles de ser descodificats per altres persones, en altres moments i espais. És clar que aquest fet marcarà per sempre les relacions entre els homes i l'expressió de tot allò que pensen, descobreixen i experimenten. Com diu Sebastià Serrano:

"El llenguatge oral resulta excel·lent com a mitjà per tractar la informació, sigui per transmetre-la, sigui per incrementar-la. Tanmateix, no és tant bo per conservar-la. Els mots se'ls endú el vent. I la vida de les comunitats estava lligada al llenguatge: les arrels expressades en històries, els preceptes, les receptes per cuinar, per guarir, per caçar...Tota la vida gira entorn de l'oralitat, que té com a punt dèbil el seu fàcil esmunyiment. La primera gran estratègia cultural (el primer

projecte) potser fou la de trobar una manera de fer durar -i perdurar- la informació"

(Signes, llengua i cultura, Barcelona 1985)

Però l'escriptura, tot i la seva importància transcendental i després de milers d'anys d'haver estat inventada, no s'ha generalitzat mai a tota la humanitat. Encara avui, milions i milions de persones -sobretot als països no desenvolupats, però també als que es diuen desenvolupats- no saben llegir ni escriure, ni en sabran mai. A aquestes persones, la major part de la informació que necessiten per viure en el seu medi els arriba per via oral. Si feim una mica de memòria familiar ens serà fàcil constatar que gran part dels nostres besavis -i sobretot les besàvies-, i fins i tot molts dels avis i àvies que hem conegut, eren analfabets. Així mateix, seria enganyós pensar que la literatura oral només té relació amb els analfabets o amb les cultures que desconeixien l'escriptura. La literatura oral, en tant que forma de cultura, és viva i present a la vida de tots, en forma de relat, de cançó, d'oració, d'acudit, etc. I encara més, sovint la literatura escrita adopta l'oralitat com a camí més adient per arribar al públic. Els exemples es podrien multiplicar fins a l'infinit: recitals de poemes, adaptacions d'obres literàries per ser difoses per ràdio o televisió, teatre, narracions de contes d'autor, poemes transformats en lletres de cançons, etc. Tampoc no hem d'oblidar que tota la informació cultural que rebem durant la primera infància, i que és extraordinàriament rica i complexa, ens arriba majoritàriament a través de l'oralitat, ja que durant els primers sis o set anys de la nostra vida no dominam el codi de la lecto-escriptura.

Totes aquestes reflexions tenen com a única intenció posar de manifest la importància de l'oralitat en la transmissió de la literatura i, encara més, en la mateixa gènesi i creació de l'obra literària. Però l'oralitat és un fenomen de naturalesa molt complexa, en el qual incideixen múltiples factors que fan de cada transmissió un acte únic i irrepetible, marcat per uns matisos que neixen de la interdependència de diverses variables. Fins fa molt poc els estudiosos no s'havien preocupat gaire d'analitzar a fons tots aquests factors. Des del moment que la ciència com a tal es començà a preocupar per aquesta forma de transmissió de cultura -els autors de literatura escrita ja l'havien considerada i utilitzada per a la creació de la seva obra des de molts de segles abans- l'interès es centrà en la recollida de materials.

El s. XIX és el moment en què neix el concepte de literatura popular i és quan es comença la tasca sistemàtica de recopilació de tot allò que, en llenguatge decimonònic, era expressió emanada de "l'ànima popular". Caldrà arribar a la segona meitat del s. XX i, encara que sembli paradoxal, a l'interès per l'anomenada comunicació no-verbal perquè s'analitzi detingudament el fenomen de l'oralitat i es tenguí en compte la importància de tots els aspectes no-verbals que l'envolten. Però aquest tema, hauria de ser objecte d'un altre article.

Caterina Valriu

Hivern 1997

L'HOSPITAL D'INCA, UN DRET DE TOTS ELS MALLORQUINS

La història de la reivindicació de l'hospital d'Inca es remunta a l'any 87, quan el Pla Director d'Ordenació Sanitària ja en recomanava la construcció. Des de llavors ençà, el grup parlamentari del PSM ha demanat, amb insistència, al Govern Balear, que negociï, amb el govern de l'Estat, la construcció d'aquest centre hospitalari que donaria assistència a una població potencial de 90.000 persones.

La lluita política, amb els anys, ha quedat en una lluita administrativa, perquè tots els partits amb representació parlamentària ja no dubten de la necessitat de construir un hospital a Inca i ningú no qüestiona el dèficit sanitari que pateix la nostra comunitat, on la relació de llits per malalt és de les més baixes de l'Estat. Tot i les passes que s'han fet per millorar el sistema sanitari públic a les Balears, amb la construcció de l'hospital de Manacor i el conegut Palma II, encara no s'ha cobert la demanda de llits existents i és que la situació, fa deu anys, ja no podia ésser més precària. Ara, una vegada més, els obstacles a superar són el Govern Central i la poca consistència negociadora del Govern Balear. I és que, a Madrid, ja li han pres la mida. Ja saben que aquests de Balears es conformen amb qualsevol cosa, bon exemple n'és la dotació de les transferències d'Educació. Presentats els pressuposts de l'any 98, hem tornat a descobrir que no entra en els plans del govern de José María Aznar construir l'hospital d'Inca. A més a més, hem hagut d'assistir a l'espectacle esperpèntic que han suposat les contradiccions entre el conseller de Sanitat i el batlle d'Inca. Pere Rotger va assegurar que el ministeri tenia una partida pressupostada de 1.000 milions de pessetes, per construir l'hospital, vint-i-quatre hores més tard, el conseller de Sanitat es veu obligat a negar l'existència d'aquests doblers.

No obstant, el Parlament de les Illes Balears ha aprovat, per unanimitat, una proposició del PSM que exigeix al Govern de l'Estat que en contracti les obres dins l'any 98. Voldríem poder confiar en la capacitat negociadora del president Jaume Matas i del Partit Popular de les Balears i esperam que no els passi el mateix que amb el Règim Fiscal, amb les transferències d'Educació, la reforma de l'Estatut, el conveni de carreteres, els fokers...

Només per posar un exemple, podem dir que els habitants de les Balears rebérem, l'any 95, en concepte de sanitat, 30.000 pessetes menys que altres ciutadans de l'Estat espanyol, com els bascos o els navarresos, de mitjana se'n reberen 12.000 menys per a cada habitant.

Estam més que avesats que, al Govern Balear, les bones intencions sempre els quedin en no-res, i segueixen la filosofia de qui dia passa any empeny. Però els inquer i tota la comarca viuen, permanentment, amb l'angoixa de veure que no tenen cobertura sanitària i han de continuar traslladant-se, a Palma, per rebre assistència mèdica, això si hi arriben a temps. Un hospital a Inca milloraria la qualitat

de vida de molta de gent i contribuiria a descongestionar altres centres públics com Son Dureta que, sovint, no pot donar a l'abast. No hem d'oblidar com es complica la situació sanitària balear durant els mesos de temporada turística alta. La població flotant a la nostra comunitat augmenta de forma espectacular: al nombre de turistes que ens visiten hem d'afegir els treballadors que vénen a fer la temporada d'estiu i que depenen de l'INSALUD per rebre assistència sanitària.

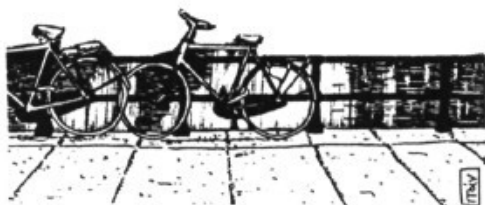
Ens referíem abans a la millora de qualitat de vida que suposaria per a la comarca d'Inca tenir un hospital. Sociològicament, és un fet que en aquesta comarca hi ha un percentatge més elevat de persones majors que a la resta de Mallorca, una situació donada pel declivi econòmic que ha viscut Inca en els darrers anys, un factor que ha contribuït a l'envelliment de la població. Una població que necessita una atenció molt especialitzada i que és especialment sensible a les anades i vengudes de Palma i cap a Palma. Per no dir com es veurien de beneficiats els pobles dels voltants que tendrien un hospital a prop. Però sembla que tots aquests arguments, i en aquest cas parlem d'un tema tan seriós com la salut, no han servit perquè el Govern Balear, amb una postura ferma i decidida, exigís, a Madrid, que faci alguna cosa.

Ben segur que n'hi haurà que pensaran que la nostra comunitat, la més "rica" d'Espanya, no té tanta necessitat d'hospitals públics com altres autonomies. Quin gran parany! És ben cert que tenim el PIB més alt de l'Estat però també és cert que és un dels llocs on la riquesa està més mal repartida. La sanitat és un servei bàsic i s'ha de garantir a tothom. Aquí no val dir, qui vulgui assistència mèdica de qualitat que la pagui. El govern del PP s'omple la boca de parlar de contenir la despesa i eixugar el dèficit però, a quin preu? Retallant les inversions en serveis bàsics com l'educació o la sanitat, una política que per als que defensen l'estat del benestar, com a element clau d'una societat moderna i avançada, seguim amb gran inquietud la liberalització que practica el PP a Madrid i el Govern Balear.

No volem més que ningú però tampoc menys que els altres. Volem allò que ens correspon i ara, a Inca, el que correspon és un hospital que assegurí l'atenció mèdica de tots els ciutadans de la comarca. Des del PSM defensarem, aferrissadament, l'hospital d'Inca i el model hospitalari previst al Pla Director, el qual fugint dels macro hospitals, pretén acostar l'hospital als seus usuaris, per evitar les aglomeracions i les distàncies excessives. D'altra banda, no es pot negar l'efecte positiu que suposaria, per al municipi d'Inca i per a tota la comarca, una inversió d'aquestes característiques.

Antoni Alorda i Vilarrubias
diputat del Grup Parlamentari Nacionalista-PSM

CRÒNIQUES DE TRÀNSIT

No coneixiem l'intim paratge on vivien els llavis....

Tan sols hi érem. I això ens basta per beure ara la vida amb glops d'amarga coneixença.

"Els noms insondables". **Manel Garcia Grau**

El mal no és res que vengui de molt lluny. A vegades voreja, prenent alè prop de la pell, alimentant-se de crits menuts que sojornen sense ordre ni concert. El mal -fill meu- no té res de d'estrany, però pot créixer massa, tant, que estella els ressorts i disloca l'existència. On és el punt fatidic? En quin pou la ment diu basta i es dissol, compartint ja els dies en l'aigua dels espectres?. Es pot dir que un té sort quan només el recorda, vençut, en un país llunyà, i sap que als matins pot tornar-se a despertar serè, sens que els ulls es cobrin en vermell la factura d'una nit d'insomnis. Viure la sensació de recobrada pau. Com és ara jo quan me'n vaig, deixant-te adormit, cap a la feina. Moltes vegades t'he contat la història d'un home i una dona que s'estimaren i van tenir un fill que es semblava molt a tu. Tenia el teu nom: Octavi. Potser més endavant sabràs que eres tu. Perquè també hi ha coses belles, i ara per ara no importa que sàpigues de quina manera el riu de l'amor pot decantar-se en el curs, extraviar llur cabdal immens, inundant les ribes de tragèdia.

Comença el crepuscle, a les golfes una capsula guardada fa cinc anys sembla haver acumulat la mateixa pols que la resta d'objectes més antics. Na Margalida obre l'àlbum amb esforç: ha de trobar la fotografia i donar-la a n'Octavi per demà a l'escola. La mestra ho ha demanat. Vol penjar al suro de la classe els pares de cada alumne. Mentrestant li arriba l'olor d'aquell estiu. Una calor d'aigua i humitats amb el ressò enjagassat del mar batent entre els rocs de tant en tant l'envaïa. Divuit anys a penes. La barca, mig de l'ombra, mig del sol era ja dins el blau extasiat de la cova oscil·lant suaument amb l'oneig. Com s'engrandia l'espai a cada capbussada!. Els braços, feroçment, anaven cap el fons on peixos estranys navegaven la llibertat sempre massa a prop dels perills. Sortint a la superfície, rítmicament, les velles tibants de dos cossos alternaven entre la claror i els misteris retuts i foscos. Quan ella tornà, esgotada, al navili, sobre la fusta sentí de mica en mica com es ralentia el batec accelerat del cor fins que unes sobtades carícies l'arrencaren del guanyat extrem de la quietud. La pell regalimant encara, semblava fer-se de nou, moldejar-se, en un donar i resistir pels camins que unes mans hàbils li traçaven. Pensà en el desig com en un abisme més i rodolà cap a ell com per dins una gravetat inconeguda i descontrolada.

Quina aroma té la felicitat? Des de llavors fa olor de mar mesclada amb crits de gavines. Basta poc, un flascó petit per encabir-la, però fa anys que es va evaporar dins l'estiu, vagament just en resta una minúscula essència que de tant en tant perfuma els llençols a la nit. I el desengany?. És com ensumar quelcom que va podrint-se, una sensació que planeja en l'aire adherida a tot quan es fa present. Impossible retenir-lo en un volum concret. Quan creix vessa per les llàgrimes, però no importa, tot segueix. Els sentiments, els ideals, les grans coses s'enfonsen o canvien, però el que és quotidià subsisteix administrant una mena de somnifer. Així s'arriba al torn de la renúncia la qual acaba per protegir deixant passar petites

satisfaccions. Una forma d'autoengany, potser, una com qualsevol altra.

Na Margalida baixa l'escala i posa la fotografia a les mans del fill. Dos rostres junts, somrient sens témer el futur que és a punt de caure'ls a plom. A la imatge, l'home, és el pare del seu fill, ara ja definitivament lliurat al silenci. A l'endemà estaran a una paret, clavats, amb altres cares i serviran per testimoniar una dubtosa lliçó d'estima i de progènies. Na Margalida sap que a n'Octavi sempre li mancarà algú: el pare que no el va voler reconèixer. I on és el que li manca a ella?. No res, el que no es pot tenir tard o d'hora acaba assumint-se. De res serveix entestar-s'hi, quan no potser d'altra manera. Així és com na Margalida començà a acceptar que aquell mes de juny es fes petit fins, quasi, a desaparèixer. Però passa un mes, dos mesos, tres... i llavors va saber que estava embaressada. Quelcom li creixia dins del cos al mateix temps que un buit es feia al seu interior, molt més endins. Un ésser es formava al seu interior sense autorització. La natura no necessitava permís per seguir, implacable. La sang abans pròpia, ara compartida seguia indiferent el curs vital autoproclamant una llibertat que li negava la seva.

Vine amb mi avui a omplir els camins de passes. Deixem endarrera les absències que ens fan mal.. Ens passejarem pel poble. Dóna'm la mà -fill-, sortirem del refugi del silenci. Hi ha carrers amb revolts, n'hi ha un amb un pendís tan pronunciat que no es pot saber on acaba, ni que es trobarà al final. N'hi ha d'estrets que et cauen a sobre. Pel poble la gent ens mirarà darrera dels portals o les finestres. Si et gires, els sorprendràs fitorant-te i de seguida desviaran els ulls, dissimulant, com si estassin per altres coses. Et sabran descoberts perquè sempre esperen escorcollar quan els altres estan d'esquena, mai ho fan al davant. Tanmateix viuen, com nosaltres, a la part baixa i ens són solidaris i presents. A la ciutat no és com aquí. Hi ha carrers que s'arreglequen amples, vorejats per cases de pisos altes on ningú, covardament, et segueix. Els maons crescuts aparatósament es redrecen enmig de l'enrenou de cotxes i gent que corre atrafegada. Allà és com un miracle lliurar-se pels corrents, absent, llunyà, abandonat de si mateix. Deixarem sense fer la part alta, amb carrers assolats i cases de reixes que guarden, portes ben endins, grans herències i molts secrets amagats. La majoria dels carrers no tenen sortida i obliguen, sobretot a gent com nosaltres, a tornar enrera, desfent les passes equivocades. Hi habita gent de casa bona que no es du massa bé amb els veïns. Si hi vas algun dia sabràs que estàs en territori extern. A certa casa viu una senyora que potser t'espera, però que abans de sol·licitar-te s'haurà de tornar molt vella, tant que pugui perdre la memòria i menjar-se l'urc que posseeix. A vegades quan et veu de lluny li molesta la consciència perquè li recorda com va destruir la meua vida i la d'un fill que ara té absent.

Tres mesos, quatre, cinc... als sis mesos d'embaràs na Margalida sentí com ja no es podria escapar d'ella ni del que

vendria després. Llevar-se cada dia més pesadament i procurant treure forces per l'aconteixement. Pensà que per bé o per mal ja havia pres la decisió i que les decisions, potser es cert el que diuen, totes són equivocades. En part no se sentia prou capaç de tenir, sola, el fill però recordava massa bé com al cap de tres dies de donar la notícia a l'home que creia estimar i que no va veure mai més, un representant de la "família" li proposà diners i un avortament. Llavors descobrí que "l'escàndol" els podria fer mal també a ells. Així que decidí seguir endavant, la qual cosa duia implícit fer-ho públic. A partir de llavors la gent comença a confinar-se en llurs posicions i a tranquil·litzar la consciència donant la raó a una o altra part, que es el que davant certs esdeveniments passa als pobles. Després se'n rentà les mans. Arribà el desembre amb un fred que es precipitava, invisible, però amb tota la força. Talment és a fora com a dins mi -pensà na Margalida- i amb l'aire nadalenc la tristesa es feia més grossa. Un matí li van fer saber la nova de l'accident. Ell mort a la carretera, una al·lota amb ell, també morta. Algú, aprofità

dins el dol, l'avinentsa per donar-li la categoria de "promesa" i parlar en passat de l'amor autèntic que sempre els va unir. N'Octavi, ara era ben cert, no tendria pare. Un buit d'ombra per la carretera badà la boca del més gran dels silencis i se l'empassà quan tornava de la discoteca.

A vegades -fill- sembla que el destí se'ls enginyer per, de cop, capgirar-ho tot. La condemna d'un botxí es llança contra ell, i els qui patien, de sobta, són engrandits. Es troben perduts igualment però s'han invertit els termes. Són enmig de la turbulència però ja no tenen por. Assaboreix, quan et passi, l'instant superb de la revenja i si tens ganes de plorar, estreny les dents i no deixis passar cap llàgrima. Pensa amb els qui t'han fet mal i que tu, a diferència d'ells, tens un passat clar i net. La vida brosta, diversa, a cada estació i resulta que, sense anar-ho a cercar, ni voler-ho, a algú li neix allò que altres perden.

Aina Ferrer Torrens.

Es siwell

Carrer Llevant, 19
Tel. 88 00 86
07300 INCA

Espirafocs
LLIBRES

Blasé Llompart, 127 - Tel. i Fax: 50 25 35

07300 INCA - Mallorca

MUNPER

CTRA. PALMA-ALCUDIA, KM. 30
TEL. 88 10 00 - 07300 INCA

CTRA. PALMA-MANACOR, KM. 30
TEL. 64 41 02 - 07220 MONTUIRI

LES POSSESSIONS D'INCA

SON CATIU I SON COTA

Cases de possessió situades entre Son Blai i el Pou Fondo, en un dels vessants del Puig de Santa Magdalena, devora la carretera que uneix Inca amb Muro. Actualment, trobam dues cases adossades i alineades, una d'elles residència dels amos, anomenada Son Catiu i l'altra residència dels senyors, anomenada Son Cota.

Son Catiu, a finals del segle XVII, pertanyia a Mossèn Martí Perelló, ciutadà, i era valorada en 1200 lliures. El mateix propietari tenia les possessions inques de Son Perelló i Son Blai¹. L'any 1731 la possessió continuava essent propietat de la família Perelló, la qual continuava essent propietària de Son Perelló i Son Blai i era valorada en 2000 lliures². En el segle XIX la possessió té nous propietaris. L'any 1818 pertanyia a Antoni Rayó de Biniali, tenia una extensió d'unes 100 quarterades ocupades, aproximadament la meitat a terres per conrear i l'altra meitat a bosc i garriga³. En el darrer terç del segle XIX, l'arxiduc Lluís Salvador d'Àustria atribueix la propietat a Antoni Fiol, resident a Inca, tenint una extensió de 109 hectàrees dedicades sobretot al cultiu de l'ametler⁴.

Son Cota, a finals del segle XVII, pertanyia a l'orde religiosa dels trinitaris⁵ i era valorada en 1400 lliures⁶. L'any 1731 era propietat de Ramon Martorell "Cota", de qui agafà el nom, i era valorada en 2000 lliures⁷. En el primer terç del segle XIX tornam a trobar com a propietaris de Son Cota l'orde dels trinitaris, tenia una extensió de 60 quarterades, dedicades a bosc les dues terceres parts i la resta a terres de conreu⁸. Els trinitaris perderen la propietat de Son Cota amb la desamortització i posterior exclaustració de l'any 1835.

Actualment les cases de Son Catiu i Son Cota són propietat de la família Siquier. Hi ha projectat un camp de golf en aquestes terres.

La casa de Son Catiu, residència dels amos, té dues plantes amb les obertures distribuïdes simètricament per la façana, feta de paredat comú. Hi destaca el portal rodó amb grans dovelles i escaires de marès, els brancals són de pedra viva. A la planta superior s'obren tres finestres amb ampits motllurats. La façana acaba en una senzilla cornisa.

Façana de Son Catiu

L'interior té dos aiguavessos separats per un arc d'ansa de paner. En el segon aiguavés hi ha l'escala que permet accedir al pis superior.

La casa de Son Cota, residència dels senyors, actualment desocupada, té dues plantes. La façana està decorada amb petites incrustacions de pedra, decoració que trobam igualment al casal de Can Siquier d'Inca, propietat de la mateixa família. Hi destaca el portal rodó amb grans dovelles i escaires de marès. Damunt el portal hi ha l'escut de l'orde religiosa dels trinitaris que representa la creu de Malta.

L'interior té tres aiguavessos separats per dos arcs d'ansa de paner de marès. En el primer aiguavés hi ha l'escala que comunica amb els pisos superiors.

Pere Rayó Bennàssar

1 Llibre d'Estims de l'any 1693. A.H.M.I.

2 Llibre del Cadastre de l'any 1731. A.H.M.I.

3 Apeo de la villa de Inca. 1818. A.H.M.I.

4 Las Baleares por la palabra i el grabado. Arxiduc Lluís Salvador d'Àustria. Palma de Mallorca. 1987. Traducció de l'original de 1871.

5 L'orde de la Santíssima Trinitat de la Redempció de Captius, fou fundada a França el 1198, per Joan de Malta i Fèlix de Valois. La seva finalitat era la redempció de captius. L'origen dels trinitaris a Mallorca es remunta a l'any 1232. En el segle XVII comptà amb un gran nombre de religiosos a Mallorca i construïren l'església del Sant Esperit (1612-1628), actual església de Sant Felip Neri a Palma. L'orde dels trinitaris abandonà Mallorca amb l'exclaustració de 1835 com a conseqüència de la desamortització de Mendizabal.

6 Llibre d'Estims de l'any 1693. A.H.M.I.

7 Llibre del Cadastre de l'any 1731. A.H.M.I.

8 Apeo de la villa de Inca. 1818. A.H.M.I.

Escut de l'orde dels trinitaris que representa la creu de Malta a Son Cota.

LA FICCIÓ D'UNA SOCIETAT COOPERATIVA

Posa als llibres i a jo sempre m'ha agradat saber que l'home és un animal social; un ésser que necessita inserir-se en un grup social per poder sobreviure i assolir el ple desenvolupament de les seves capacitats bàsiques. Tots sabem, de fet, que gràcies al contacte amb els nostres congèneres tenim l'oportunitat d'aprendre i d'ensenyar coneixements, tradicions, normes, creences, etc.

No obstant aquestes constatacions, en els darrers anys assistim a un procés d'individualització cada vegada més manifest i generalitzat, i em refereixo sobretot al que passa amb la nostra meravellosa cultura occidental, perquè altres cultures, mal dites inferiors o subdesenvolupades, no han tingut encara la "sort" de sumar-se a la tendència imparable de deshumanitzar l'espècie.

És penós, però també inevitable, reconèixer que la nostra és una societat altament competitiva i individualista, caracteritzada per comportaments només encaminats a afavorir i a preocupar-se per satisfer els propis interessos i, en tot cas, els de les persones més pròximes; la nostra comença a ser una existència mal-llissa orientada només a desitjar i a aconseguir a cops de colze el que està per damunt nosaltres, però que ignora descaradament tot el que queda per davall. Poques vegades les desgràcies i tragèdies que esquitxen la nostra rutina, quan encenem el televisor o quan fullejem avorrits el diari, ens escarriuen intensament; i és que són coses que passen molt lluny d'aquí; massa lluny perquè ens afectin.

Cooperació i individualisme són conductes oposades i les dues han caracteritzat sempre la nostra conducta; però així com estan les coses, quina podem dir que és més essencial o universal en els humans? Què hem de transmetre als que ens vénen darrera? que és més propi dels homes la col·laboració entre els congèneres, o potser ha arribat el moment d'acceptar, empaguetats, que el que de veres ens defineix és el fet de defugir els interessos aliens?

Així és que, amb aquest panorama, sentir parlar de solidaritat, de campanyes de cooperació amb els més desfavorits o de programes de desenvolupament per a minories ètniques me comença a sonar a sarcasme o, si vos agrada més, a ciència-ficció.

I per acabar, ara que ja s'ensuma Nadal pel carrer, no puc deixar de relacionar aquesta qüestió amb unes dates que sobretot ens vénen beníssim per fer creure als altres que som solidaris i que ens lleva la son i la gana saber que hi ha gent que no viu tan bé com nosaltres. Aviat plouran per a tots desitjos de pau i prosperitat (pràctica que té molt d'èxit perquè no costa ni un duro i quedés molt bé), consumirem de forma compulsiva tot el que ens posin al davant i, com no, s'enviaran mils i mils de postals de Nadal que, llevat de les que transmeten autèntics sentiments d'afecte i amistat (cosa que cada vegada es veu més poc), no serveixen per res més que per fer propaganda d'un mateix i per acabar d'empastissar amb frases bensonants que no diuen res la gran mentida que per molts són avui les festes de Nadal.

Personalment, jo que sempre he volgut viure el sentit entranyable i positiu d'aquestes dates, trob cada vegada més difícil no apuntar-me al desencís i a la decepció que experimenten els que, per a la majoria, no són més que uns pessimistes malsofrits. En tot cas he d'explicar, -perquè trob que ho val la pena tot i que enredem una estona més-, que la meua estrenada malsofridura ha estat ocasionada per una postaleta de Nadal.

Bé, idò, resulta que enguany, pel fet de donar tres hores setmanals de classe a la nostra universitat, som una persona més

important que no ho era l'any passat per aquest temps, i així m'ho ha fet saber ni més ni menys que el President de la nostra Comunitat Autònoma. La prova irrefutable del meu recent ascens en l'escala social de la nostra comunitat és que enguany he tingut el privilegi de rebre una felicitació del Molt Honorable Sr. Jaume Matas i Palou, i he d'afegir que mai no m'havia sabut greu que em donassin els molts d'anys per Nadal fins aquesta vegada. M'agradaria que veiéssiu el tipus de paper i el disseny de la tarja. M'estim més no saber que deu haver costat tot això, sobretot, perquè tampoc vull saber quantes persones deuen haver rebut la ditxosa postaleta, perquè, si a jo m'han inclòs a la llista!

No puc deixar de pensar, amb aquesta targeta al davant (i això de targeta es un dir perquè el seu tamany és el d'un "Din A4") amb la quantitat de coses necessàries i de profit que s'haguessin pogut fer per la gent de les nostres illes amb la doblurada que això ha costat. No se m'escapa que, per altra part, aquest paper ha estat imprès a uns tallers de discapacitats psíquics, però me costa molt no sospitar que, darrera aquesta sensible i esplèndida forma d'interessar-se pels que no han tingut tanta sort com els altres, no hi ha res que no faci olor d'autopropaganda electoral i per tant, com deia al començament, de satisfacció d'interessos individuals, que en aquest cas també inclouen els del propi color polític.

Trob que per avui ja n'hi ha més que abastament. Vos deix amb el desig profund que aquestes línies arribin a bones mans perquè l'any que ve m'esborrassin definitivament de la llista presidencial.

Victòria Picó i Aguiló
desembre, 1997

DOCTOR FRA MIQUEL COLOM

El passat dia 18 d'octubre, un grup de socis de la Delegació d'Inca de l'OCB, encapçalades per la presidenta, na Mercè Puig, visitàrem el P. Colom al convent de Sant Francesc. Compartírem amb ell una estona molt agradable, felicitàrem els seus 97 anys i assaborírem el pastís que havia Preparat na Carme Dalià. El P. Colom s'emocionà i agrair la nostra visita. Pocs dies després, el 21 d'octubre, com ja avançàrem al nostre número anterior, a l'església de Sant Francesc de la nostra ciutat, el P. Miquel Colom fou investit, amb tota solemnitat, Doctor Honoris Causa de la nostra Universitat. INCA REVISTA hi fou present.

Creim interessant recollir l'escrit del nostre col·laborador, en Lluís Maicas, sobre la figura del P. Colom i que s'ha publicat al núm. 0 de l'Associació d'Antics Alumnes del Col·legi Beat Ramon Llull de la nostra ciutat.

Fra Miquel Colom és un home savi, d'una saviesa humana i humanista, d'una senzillesa franciscana. La investidura com a "Doctor Honoris Causa" de la Universitat de les Illes Balears l'honora, però honra, sobretot, la nostra institució universitària, que acull al seu sí un home culte que ha estimat intensament la nostra terra i la nostra llengua i, alhora, reconeix l'esforç constant i tenaç, el treball silencios i rigorós i les valuoses aportacions, al llarg d'una dilatada vida, del filòleg, lul·lista i poeta bunyolí de Can Pinet, tan vinculat, pels anys i les vivències, a la nostra ciutat d'Inca.

Fa només un parell de setmanes, a la seva modesta habitació de la silenciosa clausura del convent, Fra Miquel me deia que se sentia afaïllat i content, agrait, però que mai no havia desitjat, ni perseguit tal honor. Que havia treballat per a satisfer la seva immensa curiositat, la seva necessitat de saber i conèixer, la seva dèria de jugar amb les paraules, sense ànim d'exercir

mestratge, malgrat el mestratge anàs implícit en la seva tasca.

El Doctor Fra Miquel Colom i Mateu manté, en un cos cansat, un cap clar, una intel·ligència que el temps no ha sotmès a la esclavatge de l'oblit. En la protocolària, però jubilosament cerimoniosa del temple franciscà, convertit per unes hores en paranímf apropiat a la realitat, el Claustre de professors de la UIB féu justícia i, per una vegada, no arribà tard.

Quan a l'església, tan familiar per moltes raons, ressonà el "Gaudeamus igitur" em vaig sentir molt a prop del pare Colom i vaig fruit la satisfacció de compartir, en la distància, la seva alegria. Al capdavall, només hem pagat un deute de gratitud, res més.

Lluís Maicas, octubre 1997

No volem ser
els més grans,
simplement
volem ser
millors.

L'agilitat en la gestió, el tracte personalitzat i altament professional són els valors que les persones com vostè aprecien cada dia més en una entitat financera i per això a COLONYA treballam dia a dia, hora a hora, minut a minut per poder oferir-li el que vostè ens exigeix: la màxima eficiència.

COLONYA és una entitat financera d'ànim jove, altament preparada, amb una clara vocació de servei i el seu objectiu és, fonamentalment, treballar sense descans per ser cada dia millor, no per ser cada dia més gran.

Les nostres dimensions ens permeten ser més àgils, servir els nostres clients és el nostre motiu d'inspiració.

 COLONYA Caixa d'Estalvis de Catalunya

EL NOSTRE MALLORQUÍ

El tema ens resulta suggestiu. Estam divagant, aquesta darrera temporada, per dins la llunyana fosca del començament històric d'aquesta nostra illa. Millor podríem escriure, en aquest cas, prehistòria, ja que ens volem referir a la llengua que parlaven els nostres primitius mallorquins.

Doncs, sense més preàmbuls, ja ens teniu, imaginàriament, segles i més segles abans de Jesucrist, entre els mallorquins, parlant el seu llenguatge, no eternitzat en vells pergamins ni en cap altra mitjà.

Ni en cap altre mitjà? Permeteu-me que ho dubti. És cert que ens trobam segles i més segles abans de Jesucrist. Mes abans de Jesucrist ... els mallorquins ... parlaven. Com?. Part del seu llenguatge roman gravat en certs topònims. No en topònims d'evident etimologia llatina, com *Pollença*, *Capdepera*, sinó un bon grupet en l'etimologia dels quals no hi ha sabut penetrar, fins avui, cap dels millors lingüistes que han anat apareixent. Entre aquests topònims de significació misteriosa podem citar nostra estimada *Inca*; i al seu costat, *Búger* i *Mancor*. I ja un poc més llunyet, *Manacor*, i a dos extrems oposats, *Artà* i *Sóller*.

No sabem que hagi sortit, fins avui, un lingüista capaç de fer alguna claror sobre l'origen dels topònims que acabam d'esmentar. L'únic qualificatiu que se sap

donar a tals noms de població és el de prerromà.

Respectem la infantilitat dels qui ideaven els respectius escuts oficials de tals poblacions, escuts que actualment ens resulten tan amables.

I ara, si ho voleu, senyalarem un altre important aspecte o, si ho voleu, dos, del romànic mallorquí -romànic, no ja prerromànic- en relació al continental.

Mentre el català continental, com tots els veïnats seus, pren com article determinat el llatí *illu, illa, illos, illas*, el mallorquí o, si així plau, balear, adopta per a tal ofici, el demostratiu d'identitat *ipsu, ipsa, ipsos, ipsas*, reduït a *es, sa, es* (ets davant vocal), *sos* (precedit de preposició), *ses*.

I ja que hi som, una altra particularitat, només fonètica aquesta -i que podria respondre al mallorquí prerromà-. Ens referim a l'e tònica de so neutre, en mots que reuneixen les degudes condicions, resoltes en el català continental -i en les poblacions mallorquines, Alaró, Binissalem, Lloseta- per l'e oberta. En aquest petit assaig no podem donar les normes precises en què es produeix tal particularitat. Sols una: en els diminutius acabats en -et, -eta.

Fra Miquel Colom, T.O.R.

PARLAMENT DEL P. COLOM A L'ACTE DE LA SEVA INVESTIDURA COM A DOCTOR HONORIS CAUSA DE LA UIB

Digníssimes autoritats,

Ho preveia i ara ho veig: és necessari, en aquest acte, pronunciar unes paraules de sinceríssim agraïment. Doncs sí, tal és el meu profund...agraïment. En primer lloc a vosaltres, altes autoritats universitàries, que us responsabilitzau d'un tan elevat títol, com és el de "Doctor honoris causa", a un qui, per a manca de tot, ni tan sols pot mostrar l'infim, com és el de batxillerat.

No cal dir-ho: em vengué molt de nou saber que els antics alumnes, agraïts als meus esforços fets per tal d'anar millorant el seu nivell cultural, ara, cercant suport per aquí i per allà, heu aconseguit poder donar, al ja vellíssim P. Colom, aquesta tan inesperada sorpresa. Gràcies, doncs, també a vosaltres, estimadíssims antics alumnes, autors materials, potser importuns, de la concessió del títol al qual vaig referint-me.

I potser podria acabar aquí el meu parlament.

Mes, si ho permeteu, afegiré quelcom sobre la vertadera raó de l'interès dels antics alumnes per a l'ensenyament del P. Colom. Dit en poques paraules, bastaria fer al·lusió als petits coneixements lingüístics que mostrava l'actual anciana professor.

Aquest, ja d'estudiant i durant quatre anys, havia treballat unes hores diàries, en una saleta presidida per Mn. Alcover, cara a cara de Francesc de B. Moll, en la preparació immediata del que seria el gran DCVB, temps en què la meua ànima havia estat fortament remullada de Lingüística.

Doncs bé. L'any 1977 se celebrà, a Miramar (Valldemossa), el segon Congrés Internacional de Lul·lisme. En tal ocasió jo editava el meu volum ONOMÀSTICA LUL·LLANA i l'amic Francesc de Borja Moll en feia la corresponent recensió, de la qual n'extreim algun petit fragment:

"El P. M. Colom, T.O.R., és una de les persones que he conegut més ben dotades per a la filologia". "Com a mostra de la seva valuosa feina lingüística, el P. Colom acaba de publicar un volum titulat "Onomàstica Lul·liana", en el qual exposa i comenta tots els noms propis de lloc i de persona que apareixen dins les dites obres del gran mestre medieval". Moll fa ja referència al meu GLOSSARI GENERAL LUL·LLÀ, en aquell temps encara en preparació.

He volgut fer una petita referència a la que ha estat la curolla de la meua vida intel·lectual: la LINGÜÍSTICA.

ENTREVISTA

GABRIEL MARQUÈS BALLE, "Mercader"

Don Gabriel Marquès Balle, avui l'home més vell d'Inca, ens va voler contar les seves experiències i vivències a Inca Revista.

Assegut i amb paciència respongué a les meves preguntes. De cop i segons la pregunta, la cara i els ulls s'il·luminaven. Té bon humor i ho manifesta; de fet l'arribada de Nadal l'il·lusiona, un horabaixa dels que varen treballar, en arribar, el vaig trobar triant bessó, perquè li agraden molt les coques de Nadal i es una feina que "pot fer."

Considera que ha treballat molt. Actualment pateix de sordera, però aquesta no va impedir que parlàssim i revisquéssim històries i anècdotes d'un temps passat.

Els passats 1 i 3 de desembre, acompanyada d'en Sebastià Garcias, que actuava de fotògraf, amb la única intenció de recollir informació de la persona més vella d'Inca i no entrar ni en aspectes polítics ni ideologies personals, només intentant respectar i recollir les seves respostes, asseguts al voltant d'una taula-camilla començarem a parlar.

Quin any vàreu néixer ?

Vaig néixer el 13 d'agost de 1899. L'estiu que ve, si Deu ho vol, en compliré 99.

Són molts d'anys, eh ?

Sí, però això està en mans de Deu.

Recordau on vàreu néixer ?

Vaig néixer al carrer Murta. Sempre he viscut al mateix carrer. Ens deien de Can Biel des Molí. Teníem un celler conegut per Can Petit des Molí. M'agradava molt. Sempre guardava botelles de vi de cada veremada. Sabies que a Inca hi havia vinya?. En teníem al nostre hort.

Quants d'anys teníeu quan vàreu començar a fer feina ?

Ben jove, als tretze anys ja anava per tot, tot sol.

Quin ofici teníeu?

Era mercader, tractant d'animals. Comprava i venia animals (porcs, bous, muls...)

Me podríeu contar com era un dia al principi del vostre ofici?

Anava a cercar animals per les finques dels pagesos i vaig anar per tot Mallorca. On venia molt era a Sóller. Anava per tot.

Teníeu horari?

M'aixecava molt dematí, mols de dies treballava de sol a sol. Vetllava tota la nit, si era necessari, i en sortir el sol, a trenc d'aua, m'aixecava i sempre anava a prendre cafè a un bar que li deien Colon i cap a la feina.

Anàveu a sou?

No, tenia un tant damunt cada animal.

Amb què vos desplaçàveu per anar a tants de llocs?

Primer de tot amb bicicleta i a peu. En aquells temps encara no hi havia motos.

I vos, que vàreu tenir cap moto? (aquí tota la cara li somriu)

Sí, una guzzi. Quan inventaren les motos les guzzis foren les primeres.

Jo només tenia tretze anys i ja anava per tot amb aquesta moto. Va ésser la primera moto que hi va haver a Inca. No n'hi havia d'altra. Vàrem fer molt

de camí.

El vostre pare ja treballava de mercader?

Sí, el meu pare tenia una finca coneguda per Can Biel des Molí. Teníem gent que conreava i guardava animals. L'ofici el m'ensenyà el meu pare. Fèiem la hivernada a Inca. Però el meu pare no tenia lletra i jo de ben prest vaig dur els comptes. Allà on més m'agradava vendre era Sineu. El dimecres a Sineu i el dilluns a Manacor.

I el mercat d'Inca, com era per vos?

Hi feia molta feina. Hi comprava molt. Tenia el con torn de pagesos i ens vèiem a la plaça vella. Els pagesos me donaven molta força perquè n'hi havia que estaven més d'un mes a venir a cobrar. Jo tenia un "capitalasso" que no era meu, però ells estaven més tranquils si el guardava jo. Tenia fama de bon pagador. Ningú mai, se'n va anar sense cobrar, tothom deia: "aquest paga". Ho entens?

Vàreu anar a l'escola?

Hi vaig anar fins els dotze anys. Vaig anar a Ca ets Hermanos. Som un alumne fundador. Vaig ésser dels primers. Fèiem un poc de tot. Però la cosa no estava tant avançada com ara; però així mateix vaig aprendre francès "Qui madame", (me diu, ens miram i tots reïm).

Després ja no vaig estudiar, fins que em vaig retirar vaig treballar de mercader.

Que recordau de les escoles públiques d'Inca?

Hi havia el "pes del bessó" i Son Gual. La gent llavors estudiava fins els dotze o tretze anys i no tots!

També hi havia Sa Catòlica, que estava davant el celler de Can Amer. Aquí anaven a escola molts de nins. Era "el círculo de obreros católicos". Hi anaven també el vespre, i feien classes, en temps de don Miquel Duran, també

hi anava en "cameta", un capellà...

Recordau l'arribada del primer cotxe a Inca?

Jo ho crec. El primer cotxe va ser dels senyors de Can Vich. Vivien allà on ara és el mercat cobert. Tota la gent sortia al carrer a veure el cotxe i li deien "un carro de foc". A aquella zona li deien Can Artigues, ara és el mercat cobert.

Féreu el servei militar? on?

Sí, a Inca, al quarter. No vaig ésser soldat. Però vaig ésser "mili-cià". Servia al moviment. Fèiem guàrdies... record que un dia va caure una bomba a Inca a ca l'amo en Miquel Piritis, però no va explotar.

Vos casàreu a Inca?

Sí, amb Na Francisca Ferrer, de Can Frontera. Ens casàrem a Santa Maria la Major, un 9 de maig de 1928. Vaig tenir quatre fills.

Com arribàreu a la política?

Eren altres temps. Primer vaig entrar de "concejal", després vaig ésser batle i altre cop concejal. Hi vaig estar un grapat d'anys.

Recordau quin any fóreu batle d'Inca?

Abans de jo fou batle Don Juan Jaume, l'any 1947, jo vaig ésser tinent de batle amb ell; l'any 1952, vaig ésser batle; després, amb en Gabriel Campins Morey, l'any 1953, vaig ésser concejal. Varen ésser un grapat d'anys.

Me podríeu dir quines reformes es feren a Inca els anys que estàreu a l'ajuntament?

Vàrem fer molta feina. El quarter General Luque va ésser molt important. Va venir el General Luque. També vàrem acabar de fer la plaça de "toros". Record que es va inaugurar el dissabte de Sant Abdon, es va fer una bona festa i va venir un general de Palma, però ara no en record el nom. Els toreros foren en "Minuto" i en "Punteret", eren lo millor que hi havia.

Va venir en Franco a Inca quan vam inaugurar les "cases barato". Vàrem fer un bon dinar amb totes les primeres autoritats. Crec que anàrem a dinar a Can Ripoll. Vàrem fer més coses aquell dia... però ja fa molts anys.

També s'arreglà la plaça des Bestiar, que va canviar de lloc; primer estava on és ara la plaça Mallorca i la vàrem canviar al seu lloc actual. On ara és la plaça del bestiar tot era camp. Hi havia els rentadors, que també els modificarem i l'antic quarter. Del pont del tren al

quarter General Luque, tot era camp i el poble deia: "Aquí Inca no hi arribarà mai" i ja ho veus!

També record que vàrem fer la reforma del cementiri. No era ni la meitat d'ara. Compràrem uns terrenys de "Ses filemenes" per l'ampliació.

Un any per Sant Abdon inauguràrem la plaça d'en Fluxà.

Com estava format l'Ajuntament en el vostre temps?

Érem uns vuit concejals. Fèiem feina tots. I molta. Reformàrem l'ajuntament, hi fèrem millores. També record que un any, essent concejal, anàrem amb en Pedro Dupuy, un altre i jo a Madrid per gestions de l'ajuntament (no recorda exactament per què). El que més m'agradà fou l'Escorial. Ho coneixes? T'agrada? És una meravella...

Bé, ens reuníem un pic cada setmana per seccions i hi fèiem les tantes! Record que D. Miquel Mir va tenir molta influència del General Luque i això ens ajudà molt.

Així doncs, heu vist molts de canvis a Inca, eh?

Sí, i tants! Per exemple el carrer General Luque no hi era. Li deien "Calle Mallorca". Fou després del quarter que arrancà; tot era camp. La carretera de Llubí tot allò era camp. Record el canvi del "matadero", el vell estava al costat dels abeuradors de l'actual plaça del Bestiar... El camp de futbol de Es Cos quan passa al Nou... També vaig veure fer el mercat cobert i Sa Torre d'Inca.

I què deia la gent d'Inca quan feren Sa Torre i el mercat?

De tot. Tot començava a canviar.

Quines festes recordau?

Record molt bé la festa de Santa Maria la Major. L'ajuntament, uns dies abans, repartia llenya a tothom que ho demanava. Llavors es feien molts de foguerons a Inca. Tothom hi

anava. A Santa Maria la Major deien "ses completes" i en tocar les vuit s'encenien tots els foguerons... Fèiem torrades, m'agradava molt.

Sant Abdon era la festa més important. Hi havia revetlla. L'ajuntament en incorporació presidia l'ofici. Després hi havia revetlla, toros i ball. Eren molt bones les festes d'Inca. Hi anàvem tots.

I el Dijous Bo?

Ja ho era Bo, en aquells temps. Primer, tres fires, Santa Maria la Major i el Dijous Bo. Ja ho crec que m'agradava.

Vareu sortir aquest darrer Dijous Bo?

No, enguany no. Vaig sortir l'any passat. El que més m'agrada són les vaques i el bestiar.

(La seva filla major me comentava que D. Gabriel no té nocions de

conèixer els canvis que ha fet el Dijous Bo aquests darrers anys).

Què vos agrada el futbol?

Si. Sempre he estat del Constància. Vaig ésser també president de la Constància.

Arribat aquí es recordà molt del Club de la Constància que segons ell diu "duia la doma", del Mercantil, de l'Espanyol, dels balls, de la vida de sa plaça, del valor que tenia la paraula d'un home...

D. Gabriel, per acabar, voleu recordar qualque fet important per vos?

N'hi ha molts. He tengut quatre fills: tres filles i un fill. Onze néts i cinc besnéts. Record les noccs d'or. Va ésser molt emocionant. Què vols veure les fotos?

(La seva filla major ens les mostrà). Vaig saber que per aquest acte la seva neta Antònia i el Pare Colom escrivi-

ren unes glosses dedicades a la parella. Ho té tot ben guardat.

També m'alegrà molt quan enguany a la segona fira, l'Associació de Comerciants d'Inca, m'oferí una placa a l'home més vell d'Inca. I fa només uns dies, el passat 30 de novembre, l'Ajuntament d'Inca em va fer un homenatge i me donaren una placa per la tasca a la Constància Centre Instructiva.

I així recordant aquests fets darrers, molt emotius per ell, acabarem aquesta entrevista.

Des d'Inca Revista i des de l'Obra Cultural Balear vos desitjam molts d'anys plens i sans i ja que estam tan a prop, un Bon Nadal! Gràcies D. Gabriel i si voleu un altre dia tornarem a parlar.

Carme Lorente Gelabert
Inca, desembre 1997

ACTIVITATS DEL TRIMESTRE DE L'OCB D'INCA

OCTUBRE

Divendres, dia 3. Com ja és tradicional el primer divendres de la primera setmana d'octubre se celebrà la "Festa de Ses llanternes". Els xeremiers de Búger i el grup "Pam i pipa" varen animar la concurrència que enguany fou nombrosíssima. Una passarel·la va permetre contemplar ben de prop les petites obres d'art fetes de síndria, meló i altres productes naturals que havien treballat els nins i nines. Enhorabona a tots!

Diumenge, dia 12. El grup GRAM es desplaçà a Cala Murta per assistir a la vetllada poètica que cada any organitzen des de Pollença els amics de Costa i Llobera. Aprofitaren el dia per arribar fins al Far de Formentor.

Dissabte, dia 18, un bon grup de socis de l'OCB felicitàrem els 97 anys del Pare Colom.

Dimarts, dia 21, assistirem al convent de Sant Francesc a la investidura del P. Colom com a Doctor Honoris Causa per la Universitat de les Illes Balears.

Dimarts, dia 28, anada al Teatre Principal de Palma per escoltar la conferència que sobre Europa va donar el President de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, que vengué convidat per l'Obra Cultural Balear.

NOVEMBRE

Dimarts, dia 4, tenguérem l'Assemblea ordinària anual de socis de l'entitat.

Divendres, dia 7, primera sortida del grup d'amics del teatre. Veiérem la producció pròpia del Principal de Palma: "Imprecació davant la murada de la gran ciutat" de Tankret Dorst. A l'acabar saludàrem i felicitàrem al director Antoni Mª Thomàs i a l'autor de l'eskenografia Joan Lacomba.

Dissabte, dia 8, "L'estand" de coques salades de l'OCB d'Inca va ser present al fogueró de Santa M^a la Major.

Dijous, dia 13. Recepció i xocolatada a 18 integrants de l'Escolania de Lluç i al seu professor Joan Pons. Deixaren la seva empremta al nostre llibre de signatures.

Dissabte, dia 15. Sortida cultural a Pollença. En Toni Martorell ens parlà del món de l'apicultura i del procés de l'extracció de la mel. Els assistents poguérem comprovar a la pràctica, la

dolçor d'aquest producte, emmelant uns bunyols riquíssims que ens féu la seva esposa.

Diumenge, dia 30, sortida del grup GRAM al Castell d'Alaró on el vent en fou el principal protagonista.

DESEMBRE

Dijous, dia 11, els amics del teatre assistirem al Teatre del Mar a la representació de "Calor" de la companyia "Teatre de QUÈ". Text finalista del I Concurs de Textos Teatral del Teatre Principal, escrit i dirigit per Josep R. Cerdà.

CLIMES

Quan encara tenim ressaca de Dijous Bo, ja comencen a repicar les campanes de Nadal, cada vegada més insistents i primerenques. Musiquetes més comercials que no celestials.

Nadal, Cap d'Any i Reis han derivat en una gran campanya consumista, on els betlems es munten en barbeta de plàstic. Ara les muntanyes són de torró; els torrents de cava; les tanques, de fruites exòtiques; la mar de marisc congelat, i el bou, té la mirada extraviada de les vaques loques.

La publicitat més enganyosa va dirigida als infants, protagonistes innocents que donen sentit i màgia a les celebracions i a les despeses extraordinàries. De l'austeritat dels reis d'abans, jo encara record el meu primer bolígraf, un Jovi finet i de color celest, tota una innovació en aquell temps de plumi i tinter. Ara, moltes de les joguetes van en piles que duren i duren més que el desencants. I és que en realitat, el que més necessiten és un amic, una pilota vella i un poc d'espai. Mentrestant, saturats de catàlegs i embafats de tanta dolçaina, arriba la costa de gener, de febrer i de març.

És el simulacre d'alegria forçada per uns dies que, tanmateix ens sumiran en la nostàlgia. Ofertes de viatges a les illes més càlides i llunyanes, o a muntanyes que ens recordin la primera nevada. I canviem de clima, però no podem canviar d'ànima. I cercam més lluny la felicitat que es disfressa en la distància. I el retornar ja sabem que està ben a prop, que està dins nosaltres.

És també temps de balanç. La columna negra i la columna blanca. La resta en números vermells; i un altre any, més pèrdues que ganàncies.

I és que basta veure les notícies, i llegir els diaris. Fins i tot les previsions del temps fan témer desgràcies!. Tots hem vist les imatges de les inundacions, on l'aigua que hauria de ser beneïda per al camp extremeny, es va convertir en una riada furiosa de fang i destrucció. Persones que moren d'una manera absurda i cruel, animals, anyades, la feina de tota una viada d'una gent que, com quasi sempre, a més de tenir poc, es queden sense res.

Algú, no record qui, va dir que "a la natura no hi ha premis ni càstigs, hi ha conseqüències", un altre, més atrevit, va afirmar que "Déu no es mescla per res en les coses d'aquest món". Així, doncs, segons els experts, el Niño, no el Bon Jesús, sinó el Niño de prediccions catastròfiques, seria un fenomen provocat per l'alta temperatura de les aigües de l'oceà Pacífic, i per tant, conseqüència del canvi climàtic que avui a Kioto s'ha clausurat amb fracàs. Una altra vegada els interessos econòmics, aquesta roda monstruosa que en nom del progrés no es pot deturar.

Referent només als aiguats, em venen a la memòria la presa de Tous, el càmping de Biescas, Badajoz, Melilla... Una fatal conjunció de diluvis i sequera que desborden la normalitat. I en tots aquests casos, és la mà de l'home que interfereix la mà suprema. Fallos humans d'homes poderosos que no respecten el medi ambient.

Però quan a Badajoz arribava la calma després d'un cel exaltat, un raig de sol reflectia damunt el paisatge insòlit, i arribava també una notícia que va commoure per singular. Una dona jubilada va donar un milió de pessetes -la meitat del seu capital- pels damnificats. Un acte d'amor immens, que junt amb tots els altres, dignifica la condició humana.

Perquè si és cert que els dolents fan més renou, i que les males notícies venen més que les bones, és també cert que són moltes, moltes més les persones que no roben, no trafiquen en drogues, que no abusen dels infants, que no són prepotents, que no fan terrorisme ...

Ara, quan l'esperit de Nadal està encès en els llumets dels carrers, en els ulls dels infants i el clima del cor és més càlid que mai, i malgrat tot, les estrelles il·luminen la terra de color de l'esperança, trencarem l'any nou amb el desig de què el 1998 sigui millor.

Pens que tenim per endavant 365 oportunitats de lluitar i aconseguir, cadascú des del seu lloc, que cada dia sigui el millor de l'any.

Salut, pau i amor per a tots.

Catalina Amer Vives, desembre 1997

SORTIDA CULTURAL: EL MÓN DE L'APICULTURA

Amb la sortida dedicada al món de l'apicultura, després d'un temps de canvi d'activitats, tornam a començar amb les sortides culturals de caire mensual.

Em va semblar una visita molt instructiva i tal volta un tema desconegut per molts de nosaltres. Posats en contacte amb en Toni Martorell planificarem la visita.

El lloc en si és senzillament encisador, no és difícil d'imaginar, per ningú, la bellesa que té una finca de l'Horta de Pollença, en concret vora Ternelles, envoltada d'aigua, muntanyes, arbres, plantes i flors, tot il·luminat per unes tonalitats pròpies i úniques de llum de la tardor, i vora una casa que ha conservat els trets més propis de l'arquitectura rural mallorquina.

En Toni Martorell ens parlà dels tipus de caeres i la formació de les bresques, les diferències entre elles, el cicle de vida de les abelles, funcions de cada una d'elles, la cera, l'extracció de la mel, estris emprats, anatomia de les abe-

lles, la abella mallorquina, l'apicultura a la península, propietats de la mel, el pol·len...

Visitarem el centenar de caeres que té i comprovarem amb detall les explicacions a les que havia fet referència.

Després ja dintre d'un recinte especial coneguérem, pas a pas, tot el procés d'extracció de la mel; des de la mel que es troba a la bresca, fins a obtenir els potets que ens arriben al mercat. Tot elaborat artesà i manualment.

Agraïm l'exquisida amabilitat en què ens tractaren.

Na Bel ens obsequià i delectà amb uns boníssims bunyols banyats en la mel, que no oblidarem fàcilment, tant els bunyols com la mel (que no s'enfadi en Toni!).

Crec que tots sortírem satisfets per la quantitat i qualitat d'informació didàctica que ens donà en Toni. El seu entusiasme i vitalitat ens contagià a tots.

Gràcies Toni i Bel per la vostra acollida tan càlida i sincera.

Carme Lorente Gelabert. Inca, novembre de 1997.

VIATGE ALS CAMPAMENTS DE REFUGIATS DEL POBLE SAHARIÀ

Em resulta molt difícil plasmar en aquest paper tot el que he vist, viscut i sentit durant aquests quatre dies en els Camps de Refugiats del Poble Saharià.

Sens dubte, aquesta ha estat una de les experiències més gratificants de la meua vida. No puc quedar-me amb la imatge folklòrica del viatge. Seria molt fàcil.

Sempre recordaré d'una forma molt especial l'arribada al Campament. Just després de la posta de sol entram a Smara. Un calfred recorr tot el meu cos quan hi pens: El cel vermellós es va fent fosc molt ràpidament i milers de "jaimas" (tendes) ens envolten enmig d'un paisatge completament desolador. Des del començament del campament ens acompanya un soroll indescriptible, un munt d'infants corren cridant darrera del nostre

moltes de coses que aprendre d'aquest POBLE (poble en majúscules, perquè així s'ho mereix):

Hem d'aprendre que la pobresa no és sinònim de miserable sinó de **digne**.

Hem d'aprendre que el **respecte** cap a un altre no es mesura pel que té sinó pel que és com a persona.

Hem d'aprendre que la felicitat no l'adquirim amb més o manco doblers, sinó quan sabem **qui som, què volem i a on anam**.

Hem d'aprendre que **compartir** no vol dir menjar jo primer i regalar les sobres, sinó repartir tot el que tenim entre els que estam.

Hem d'aprendre a ser un poble més **actiu**, a **implicar-nos** més, a **lluitar** més per la nostra identitat.

Hem d'aprendre que de res serveix tenir tots els mitjans si nosaltres com a poble no tenim clar cap a on anam.

Hem d'aprendre que "Tot és Possible" (això posava a la porta d'un centre de discapacitats del campament de Smara). Només cal voluntat i paciència.

D'ells, el POBLE SAHARIÀ, hem d'aprendre moltes i moltes coses més...

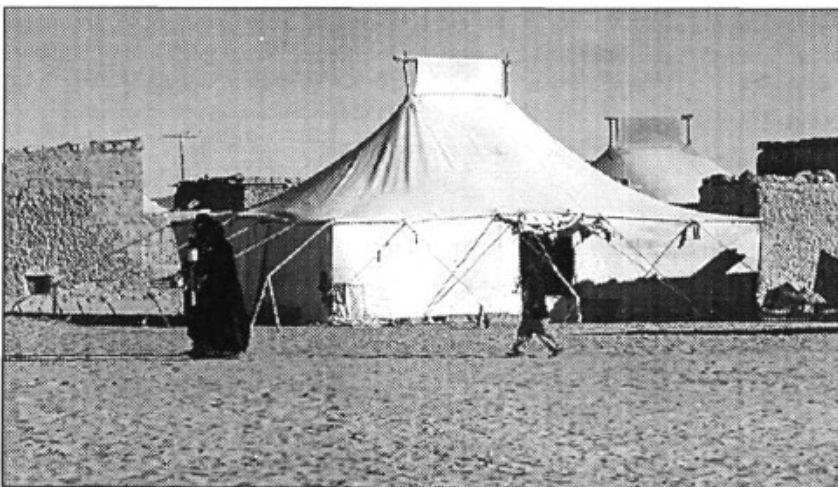
Durant aquests dies, el Polisari es va desviure per mostrar-nos totes les instal·lacions que durant els 22 anys que

duen vivint allà, han pogut construir amb l'ajuda internacional rebuda: petits hospitals, escoles (tots els infants estan escolaritzats), horts, granges... També vàrem assistir a una conferència sobre com es duen les negociacions sobre el referèndum i a una altra amb la Directora del Centre de Formació de Dones "27 de febrer" i amb la Presidenta de la Unió de Dones del Poble Saharià. És increïble veure com s'han pogut organitzar tan bé amb aquelles condicions tan precàries. D'això també hauríem de prendre nota.

I ja per acabar, només em queda donar les gràcies al POBLE SAHARIÀ en general i a na Gaymula i la seva família en particular, per la seva hospitalitat, per compartir-ho tot i per fer-me sentir més persona que mai.

Per tot això i més, POBLE SAHARIÀ vos desitjo el millor. Sé que tornaré aviat, però espero que aquest pic sigui a CA VOSTRA, el SÀHARA OCCIDENTAL.

Manola Rodriguez

camió. A mida que anam avançant es van multiplicant, no sabem d'on surten de cop tants d'al·lots. Quan a la fi davallam, tots vénen a tocar-te, a demanar-te el teu nom, volen saber d'on vens, si coneixes a la família que els va acollir durant les vacances d'un estiu, la seva mirada ho diu tot, aquells ulls negres, grans, brillants com a sols.

Després ens presenten a na Gaymula, amb ella i els seus fills conviurem durant tots els dies. Entram dins la seva "jaima", ca seva, que a partir d'ara serà literalment com ca nostra. És un espai completament buit, sense mobles, només unes estores en terra i un agradable olor a encens. Ens asseim tots i comença a preparar el te. Qualsevol moment és bo per prendre un te, millor dit, tres tes, sempre tres: "El primer, amarg com la vida; el segon, dolç com l'amor; i el tercer, suau com la mort".

El te és l'excusa per parlar d'un munt de coses. Parlam i parlam durant moltes hores. Me n'adon que tenim

BLAUET?, SI GRACIES.

Si qualsevol persona que vol estar informada obre un diari, escolta una ràdio o veu les imatges d'un televisor, ben prest s'adonarà que a Mallorca passen una sèrie d'esdeveniments que anam curts de temps per pair-ne les conseqüències.

Un important salsitxer crea, o farà una agrupació de caire polític només per alemanys, segueix la cadena de compres de terreny que passen a mans estrangeres; botiguers que són multats pel problema de l'etiquetatge únic, s'entén perquè als productes hi manca el castellà. L'aigua de l'Ebre deixarà de rajar després d'uns mesos dins un immens embalum al dic de l'Oest. Els avions per als illencs han de ser més petits perquè els grossos donen perdues a la companyia de "bandera" que diuen.

Determinats polítics continuen fent travesses per veure qui ocuparà el número 1 o 5 de tal o qual llista municipal, autonòmica, europea o estatal... Mentre, ja se sap, el dia de Cap d'Any seran assumides les competències d'Educació pel Govern Balear.

Algú es demanarà que hi té que veure aquesta llista amb ser blauet de Lluc. Certament, l'inici d'aquest escrit podria ser un altre, però cal que centrem també dins el marc de la nostra societat, una institució secular que avui continua formant part del ser identitari de Mallorca.

Han passat centenars d'anys des que el Prior Vaquer institucionalitzà la figura de l'escolania de Lluc, els temps han canviat i molt! Tanmateix però d'aquell ahir hem arribat gairebé al 2000 sense interrupció.

Una acció: cantar. Justifica la presència d'uns al.lots a una vall a quasi 500 metres al nivell del mar, enmig d'una vegetació i muntanyes que són, em deia fa unes setmanes un capellà alemany, "el paradís". Així de simple i complicat alhora. Vint-i-quatre hores que s'omplen d'activitats enfocades a complementar la noble tasca del cant. Quan a les 11 del matí els blavets es posen la sotana i el roquet per sortir al seu lloc de la basílica i cantar la "Salve" i un cant a la Mare de Déu; quan tornen a cantar a l'hora vespral, quan els dissabtes a la sabatina i els diumenges sostenen la pregària dels pelegrins amb les seves veus a la missa dominical, s'està fent real un dels trets que fan que arreu ens coneguim d'aquesta manera i no d'una altra. Són milers les persones que al llarg de l'any passen per Lluc, potser 800.000 o un milió; de les coses que hi troben sens dubte l'escolania, com deia un prior, després de la Mare de Déu, és el més important.

La singularitat d'aquest cor de veus blanques no es manté a força d'exigir uns requisits elitistes. Es ben conegut que això no marca en absolut la pervivència de l'escolania.

Es pot afirmar que són moltes les persones que han estat blauets i que actualment allò que a Lluc aprenueren els ha

duït a integrar-se en àmbits ben diferents de la societat, alguns compromesos amb el que passa avui als seus pobles, solidaris amb persones amb problemes, presents a parròquies, a escoles, a la universitat, al món laboral, al polític, dins la cultura, especialment en el camp de la música.

L'avui de l'escolania de blauets segueix mantenint aquell mateix sentit pel qual fou creada: sostenir encesa la llança a la Imatge Morena de Lluc representant al poble que la té per Patrona. El mestre de música, Sr. Baltasar Bibiloni, és

qui dirigeix els cants dels "al.lots blaus", però a més a més hi ha un grup de persones que tenen cura d'altres coses: l'ensenyament primari i part del secundari, les classes de solfeig, de piano, de flauta travessera o violí. A Lluc un nin que tenguí 9 anys hi pot acudir per presentar-se com a futur blauet, això sí, amb ganes d'anar aprenent aquest ofici; perquè l'escolania arriba a assolir un nivell que li permet fer-se present a concerts fora i dins Mallorca, a enregistrar compactes, a ser coneixedora d'un repertori ampli, tant des de la vessant del servei litúrgic com en la interpretació de temes populars o clàssics.

Viure com a blauet és poder aprofitar els avantatges de residir en un lloc privilegiat per la natura, en contacte amb persones de distints indrets de la nostra illa, amb la realitat d'aprendre a estimar la terra, estudiant en la llengua del país. A sentir-se protagonista per un espai d'anys d'una institució nostra, de posar un petit gra d'arena en la construcció d'un poble que avui no acaba de mantenir unitàriament les característiques que el configuren.

Fan falta encara blauets. Manca també prendre consciència del que suposa avui participar en aquest cor: Es un honor. Blauet?, sí gràcies.

Gaspar Alemany i Ramis

Peu de foto: Visita d'un grup de Blavets a la seu de la Delegació d'OCB d'Inca

CALOR

Veig el títol d'aquest article a la pantalla de l'ordinador i pens en el que els meus hipotètics lectors/es (no t'ho prenguis malament si t'anomen *hipotètic*, pensa que mentre escrivia això jo no tenia pas la certesa de que tu acabaries llegint-ho, a més pensa que tots hem estat hipotètics qualque vegada i que tampoc no totes les paraules malsonants han de ser necessàriament ofensives) pensaran quan el llegeixin (llegeixis). Tal vegada hauràs pensat (ara ja tenc la certesa de que em llegeixes) que aquest article va ser escrit ara fa un parell de mesos quan era escaient i de rabiosa actualitat parlar de la calor i que fins a aquest número no li han trobat un forat a Inca Revista. O potser has pensat que l'he escrit des d'Argentina estant, on per aquestes èpoques nadalenques deu fer una calorada considerable. O, també és possible, has pensat que prop d'una ximenea i amb dues copetes de cava tothom oblida que al carrer fa un fred que pela... I tot pensant això he pensat (un poc redundantment, si vols) que hom pot pensar el que vulgui (ja que, com diu Miquel Martí i Pol en un dels seus darrers poemes, *els pensaments no paguen, per ara almenys, impostos*) però que era del tot infructuós escriure un article especulant sobre les futuribles reflexions d'algu en llegir-lo. Tot plegat un exercici tirant a bizanti i una mica espès (segur que tu també ho pensaves) emperò que m'ha servit per encetar aquest escrit del qual fins ara només n'havia escrit el títol.

Dèiem, doncs, *Calor*. Amb aquest mot em volia referir al muntatge teatral que durant aquests dies de fredor s'està duent a terme al Teatre del Mar. Els encarregats d'aquest esdeveniment són la companyia Teatre de QUÈ, dirigits per Josep R. Cerdà que, també cal destacar, n'és l'autor. Aquest text ha estat l'obra finalista del primer premi Teatre Principal de textos teatrals i, juntament amb *Fins aquí* del mateix autor, ha estat publicada en la col·lecció de textos teatrals que edita la Universitat de les Illes Balears.

Calor és una primera obra d'un jove dramaturg que, sens dubte, promet i que, a més, com ja va dir Lluís Colom en la presentació que dels textos es va fer a la UIB, té la valentia de dur-los a escena. És per

això, i perquè el Teatre del Mar és un espai teatral tan encantador, que ha estat aquest l'espectacle que els amics del teatre de l'OCB-Inca hem triat pel més de desembre. No faig comptes contar-te res de l'obra perquè encara ets a temps d'anar-la a veure, l'única cosa que faré és recomanar-te que hi vagis i, com no, això ja ho saps, convidar-te a les properes sortides que farem. Sempre són més entretinguts aquests espectacles si hi anam en colla i, a més de beneficiar-mos dels preus especials per a grups, procuram que els mateixos protagonistes (actors, directors, escenògrafs, etc.) ens expliquin el seu punt de vista i ens desvetllin, sempre que sigui possible, els secrets dels seus oficis i així acostar-mos una mica més a aquest antic i meravellós espectacle que és el teatre.

Gran imprecació davant la murada de la ciutat, de Tankred Dorst fou la primera de les obres teatral que anàrem a veure. Una producció del Teatre Principal dirigida per Antoni M. Thomas que comptava amb el nostre benvolgut Joan Lacomba com a ajudant de direcció, que, per cert, no atura ni un segon. Mentre, com dèiem, feia d'ajudant de direcció d'Antoni M. Thomas al Teatre Principal, representava *De quin color és la mort?* amb el grup Xicarandana, que dirigeix amb Joan Lluís Llinàs i tot això sense deixar de banda el Brut Grup, que segons sembla un dia d'aquests els podrem veure de bell nou actuar a la nostra ciutat amb una nova versió d'*Esperarem*.

De moment res més. Només anunciar-te que tenim previst fer al manco una sortida cada mes i que les pròximes companyies que tenim previstes són Estudi Zero, al Cafè Teatre Sans i La Iguana, al Teatre del Mar. També, però això ja serà més endavant, tenim previst anar-hi, altre cop al Teatre Principal per gaudir-hi de dues produccions pròpies: la primera pel mes de febrer serà *Mort de Dama* de Llorenç Villalonga (versió teatral de Guillem Frontera) dirigida per Pere Noguera, i la segona, pel mes d'abril serà *El Matrimoni dels Petits Burgesos* de Bertold Brecht i direcció de Pere Fullana. I quatre paraules per convidar-te a acompanyar-mos a qualsevol d'aquestes sortides. T'esperam!

ac

VIVÈNCIES I EXPERIÈNCIES

AIXECAR-ME EN GRIP

M'ha ocorregut realment, és una vivència -i experiència- que repetidament cont per la seva lliçó (que passi el que passi, encara que el cel es besí amb la terra, en grip no me vull alçar del llit). Els fets són que a la tardor de no sé quin any, quan treballava jo al Pirineu de Lleida (a Organyà), rebérem un telefonema del Sant Hospital (de La Seu) que hi havia mort un vell indigent d'aquella Vila i que per favor ho manifestéssim a la seva família perquè es fessin càrrec del cos exànime.

Averiguat que la seva vídua residia a l'altre lloc de província (Solsona), i el telèfon anava tan malament que per

xerrar-hi havíem d'empènyer les paraules dins del cable, per a transmetre el missatge a la vídua (que tampoc sabíem què nomia), vaig recórrer a la Prefectura de Línia de la Guàrdia Civil, que pel seu sistema telegràfic ho manifestassin a la vídua; passades unes hores la contesta d'aquesta fou breu: digué textualment al missatger "pues que lo entierren, que de él no quiero saber nada". Com sempre en aquests casos, l'Ajuntament es féu càrrec del sepeli.

Uns mesos després, un dia d'hivern de l'any següent, que d'aquell fet jo no hi havia pensat més, me tragueren -ben engripat jo- del llit que una senyora havia vingut de fora en l'autobús de línia que urgentment necessitava un document; era jo l'únic funcionari (no

com ara, que amb motiu de la democràcia, de l'autonomia i normalització lingüística, de l'austeritat en la despesa pública i de la informatització administrativa han omplert els Ajuntaments i totes les demés cases públiques de treballadors, bastantes vegades nebots, nepotes); era jo l'únic funcionari, deia, i per servir-la me vaig aixecar: la interessada resultà ser la vídua d'aquell indigent que volia de mi un certificat de convivència per a poder cobrar despeses del sepeli i la viudetat.... Mentà la meva mare, me comparà amb una cabrota (tot això en castellà) i jo me vaig prometre que en lo successiu en els tres dies del grip ni per un cas de mort me tornaria aixecar del llit.

Joan Bassa i Vallori
Selva, tardor 1997.-

REFLEXIONS EN VEU ALTA D'ÀNGELA PERICÀS

Estudiant de Belles Arts a Barcelona

L'inquera Àngela Pericàs va exposar, per primera vegada, la seva obra al Centre d'Expositors el passat mes d'octubre coincidint amb les Fires de la nostra ciutat. Per altra part, el quadre que presentà al concurs del Dijous Bo fou seleccionat i que s'exposà al centre d'art Sa Quartera. Per aquest motiu i per conèixer més a n'Àngela, INCA REVISTA li adreça unes preguntes i ella des de Barcelona, a manera de reflexió, ens ha remès el present escrit.

Crec que daten del 86 els primers dibuixos que vaig començar anant a classe de na Teresa Fiol i Janer. Tenia nou anys, per tant massa jove perquè aquesta decisió resultés exclusivament meua. Varen ser els meus pares els que van decidir potenciar les habilitats que observaren que tenia a l'hora de dibuixar.

Així vaig començar primer a dibuixar, després a pintar i com a conseqüència, l'inici d'una primera etapa d'aprenentatge que encara avui continua. No sé massa bé quan vaig deixar aquelles classes, tendria catorze o quinze anys, entre altres raons perquè creia tenir uns coneixements de sistemes de representació, configuració, color i procediments pictòrics suficients com per poder satisfer altres necessitats més d'experimentació i de recerca (treballar amb altres materials, altres formats...) En aquells moments ja tenia bastant clara la idea de llicenciar-me en Belles Arts, i després de presentar-me a diferents proves d'accés i preinscripcions a facultats com la de Barcelona o Salamanca, vaig acabar cursant a Bilbao el que han estat els dos primers anys de carrera. En quant als anys que em queden, tenc pensat passar-los aquí a Barcelona.

La raó d'aquest escrit es troba en dos fets que han tenguut lloc aquest any 97 a Inca, com han estat l'oportunitat de poder mostrar els meus darrers treballs, a la que ha estat la meua primera exposició; i la selecció del quadre que vaig presentar en el concurs del "Dijous Bo", encara exposat al centre d'art "Sa Quartera".

A la pregunta de a què són deguts els canvis a la meua obra, supos que la resposta es deu a l'inevitable resultat de tota evolució. Amb el pas del temps, coses que t'han pogut interessar, deixen de fer-ho per donar lloc a altres. Prens decisions dins un

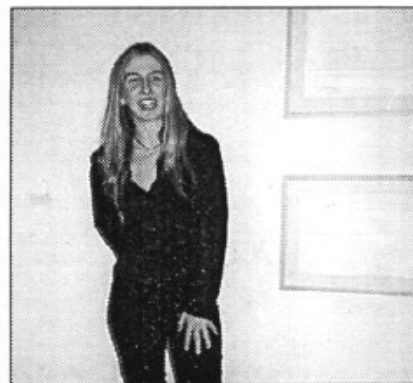
constant procés de selecció i rebuig de possibilitats de creació, que van definint una trajectòria dins aquesta infinitat de possibilitats. Podria explicar-ho fent una diferenciació entre el que he fet fins ara, que d'alguna manera sols ha estat experimentar amb aquestes possibilitats de creació, dins del que ha estat sobretot un procés d'aprenentatge; i el que ara estic creant, que sense deixar d'ésser aprenentatge, és el resultat d'aquesta recerca i elecció del que m'interessa expressar i el que no.

A mesura que he anat adquirint els coneixements i tècniques per poder representar la realitat, aquestes referències realistes han anat desapareixent dels meus quadres fins a convertir-se en una pintura sense gairebé cap connexió amb referències visuals identificables. Són conceptes com l'espai, el color, la textura o altres qüestions compositives el que m'interessa, que al cap i al fi, és el que té més força expressiva i diu més del significat essencial de l'obra. Pens que té més profunditat comunicativa un determinat traç o un gest, que la representació més o menys abstracte de la realitat, que no deixa d'ésser sinó, un intent de mimetitzar una realitat ja existent. Aquest aprendre a dibuixar i a pintar la realitat han estat eines imprescindibles per poder arribar al nivell d'abstracció de la meua obra recent, però com a mitjà d'expressió m'ha deixat d'interessar, a favor d'una abstracció que em permet expressar i projectar als quadres, sensacions i sentiments, i que alhora permet a l'espectador projectar-se en el quadre provocant en ell alguna reacció. Aquesta abstracció cada vegada més present va avançant cap a una més marcada simplificació. En els darrers treballs, i en els que ara estic realitzant, només es pot entendre l'obra si es té sensibilitat com per poder apreciar i gaudir de la subtileza del recorregut d'una línia, o la sensació provocada per la visió d'un gran espai blanc.

Són tots aquests factors i aquesta recerca els que defineixen l'obra. De fet, dins la trajectòria de qualsevol persona que ha experimentat amb l'art, podem trobar uns mínims canvis, i l'absència d'aquests suposaria per a mi un quedar-se estancat. Crec que el resultat material del fet de crear diu molt del creador, d'una manera de sentir: només elegint un color ja està dient al món moltes coses. Aquesta rela-

ció entre l'obra i la vida de l'artista expliquen el sentit evolutiu, els canvis.

Dins tot aquest procés d'aprenentatge i elecció, són molts els factors que influeixen, que poden anar des del lloc geogràfic on es crea l'obra fins als materials que

pots tenir a l'abast. Si hagués de parlar d'una influència amb nom i llinatges no sabria reduir-me a un sol artista, però el que crec que és ben clar és que d'una manera o altra és impossible no estar condicionat pel que ja s'ha creat abans.

Artistes dels que m'interessa la seva obra? Molts. De fet, tot l'art que es fa ara. Em resulten molt interessants noves propostes de gent que encara està dins la facultat. M'interessen les fusions de diferents llenguatges expressius, com la combinació, per exemple, de pintura i escultura; pintura i fotografia; escultura i noves tècniques audiovisuals; instal·lacions... D'artistes d'obra coneguda, podria fer un recorregut des de la pintura màtica de Tàpies, la subtileza emotiva de l'abstracció lírica de Twombly, la poètica de les darreres obres de Sicília, la gestualitat de Broto, la simplificació de les composicions de Rothko, o l'obra d'Agnès Martín, fins a una infinitat de noms com Motherwell, Still, Soledad Sevilla, Sean Scully, Santiago Serrano ...

En quant al que tenc pensat fer, per ara seguir aprenent, seguir fent feina. Quan acabi a la Universitat, una possibilitat per la que es pot optar, però bastant difícil, és viure del propi art; una altra opció, i pot ser la més viable, la docència. Altres possibles sortides? No ho sé.

Àngela Pericàs,
Barcelona, desembre 1997

Miquel Costa i Llobera

en el 75è aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 -Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada.

De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontificia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja per orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llompart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,
tal com Apol·lo amb citara
i amb sageta potent. Té la bellesa,
la joventut de l'ànima,
la claredat, l'ardida força, l'hàbil
maneg de fibra harmònica,
i l'arc terrible del bon dret que mata
la serp del fang malfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,
unint el seny amb l'impetu,
i amb gran serenitat, que és la divisa
de la potència màxima.
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema
de l'avior llegendària,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odis
de raça, ni amb empàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrívols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les materns roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima,
tantost afina desitjada presa,
impetuosa llança-s'hi
de la regió del llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres intimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.

El pi de Formentor

Electus ut cedri.
Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada
i li donà per trono l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincia per les roques sa poderosa rel.
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;
domina les altures i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh si; que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i triomfador espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa, dure jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura....
oh vida! noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes niran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

Llorenç Villalonga

en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Día*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·lística s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us senti l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot esser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucífer era bellíssim

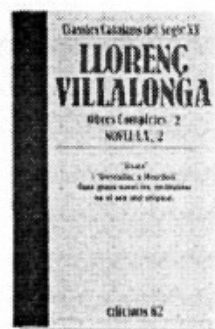

De la Introducció de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablats. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atreveixen a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotetgen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualche mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

DITADES DE MEL I ESPERONS

DITADES DE MEL

Des d'aquí vull donar una cullerada de mel als parlamentaris que van votar a favor de la proposta de derogació del Decret de Nova Planta "com acte de restitució, tan simbòlic com polític, dels nostres drets". Tots els grups del PARLAMENT BALEAR hi votaren favorablement menys el PSOE, que capitanejats pel convers Damià Ferrà Pons, es van abstenir. Amb pixades fora de test com aquesta no m'estranya els resultats tan magres que varen obtenir els seus companys de files que, comandats per un tal Abel, a les passades eleccions autonòmiques gallegues van quedar per sota dels nacionalistes del BNG.

Per repartir mel no ens fa peresa travessar la mar i arribar tan lluny com a la mateixa ITÀLIA on el seu Govern ha declarat el català idioma oficial de l'ALGUER. Ja en poden prendre llum de na Pintora alguns de més a prop!

No és la primera vegada que donem una ditada de mel a la productora de cinema DISNEY, però aquest cop estem tots més d'enhorabona perquè s'ha estrenada en català la seva última producció titulada "HÈRCULES". Ditada de mel extensiva al Govern Balear i a l'amo dels multicines Portopí per la disposició a que fets com aquest comencin a ser possibles. Ja ho sabeu, aquest Nadal duis els infants a veure "Hèrcules" en català.

Ditada de mel als COMERÇOS i RESTAURANTS d'arreu de Mallorca per l'interès demostrat davant la campanya de Normalització de rètols i cartes endegada pel Consell Insular. Només 5 dels 700 establiments consultats s'han negat a permetre l'entrada del català en els seus locals. De la mateixa manera que el Govern Balear s'ha decidit per expedientar distribuïdors alemanys per etiquetar només en alemany també hauria d'expedientar aquesta gent que es nega a utilitzar la llengua de Mallorca en els seus escrits.

Una ditadeta a la UNIÓ EUROPEA per haver dissipat les seves reticències inicials sobre l'etiquetatge en català. Les directrius comunitàries avalen que es pugui etiquetar en totes les llengües de la Unió. A més a més, no cal oblidar que el català és llengua oficial d'un país europeu: Andorra.

Per acabar, mel i mel de la bona al CONSTÀNCIA d'Inca en el seu 75 aniversari. PER MOLTS ANYS, CONSTÀNCIA.

ESPERONS

No la feren que no l'esperéssim. Des d'aquí dedicam unes fortes esperonades al GOVERN DE LA GENERALITAT VALENCIANA i a l'Ajuntament de València. Si l'any passat segrestaren les pancartes que anunciaven els premis Octubre, aquest any no se'ls ha ocorregut altre cosa que denegar el permís per la utilització del local on havia de celebrar-se el sopar de la gala literària. L'excusa posada als organitzadors era que per al vespre dels premis el local ja estava ple. La realitat fou molt distinta i el dia en qüestió el local restà buit. D'això en deim qualche cosa més que mala llet.

Esperons a la gola dels ULTRES que campen lliures pel camp del Mallorca. Els mateixos que agredeixen un jove mallorquí per portar una estelada durant un partit de futbol són el que criden dins el Lluís Sitjar consignes contra els nacionalistes i exhibeixen pancartes amb el retrat de l'antic dictador. Amb brètols com aquests no farà gaire afició el Mallorca.

Si en el número passat d'Inca Revista ens queixàvem per la manca de normalització a la Plaça de Toros d'Inca, aquesta vegada els esperons van llançats contra els organitzadors del "XIII CAMPEONATO DE BALEARES DE PURA RAZA", per fer-ho tot en castellà. Es veu que tant toros com cavalls només entenen el foraster.

Altra vegada en fan de les seves. Aquesta vegada utilitzant el PP de Catalunya. Sembla que la genteta de "SAS LLEN-GOS" volien saber amb quins diners ha subvencionat la Generalitat a l'OCB. I Don Vidal Quadras que s'ha queixat. Ja veig el seu proper eslògan electoral: "Per uns Països Catalans Blaveros".

I què me'n deis de tot el sarau que s'ha armat amb això de l'ETIQUETATGE EN ALEMANY? No sabíem que el conseller Fiol ens llegia, però ara veiem que des que vam protestar perquè a Muller d'Inca només etiquetaven en alemany s'ha decidit a aturar-ho. Esperem que altres membres del mateix Govern ens facin tant de cas en altres afers de normalització.

Què podem desitjar a la Ministra Esperanza pel seu Decret sobre les Humanitats? Què hi podem afegir què no s'hagi dit ja? Ara que l'operació Vaixell s'ha acabat, proposam que carreguin esperons i navegant pel Manzanares els descarreguin davant la seu del Misteri d'Incultura i deseducació que ella presideix de manera tan particular.

Per acabar, una curiositat: ara que es parla tant de la futura moneda europea, us heu aturat a pensar amb quina llengua estaran escrits els EUROS que circulin per Mallorca? En espanyol? en alemany? I per què no en català?

Jaume Nicolau, "Rei".

CLUB ESPORTIU CONSTÀNCIA, 75 ANYS.

El passat mes de novembre es varen complir els 75 anys de la creació del Constància, l'equip d'Inca de futbol que ha escampat el nom de la nostra ciutat per tot arreu. Aquesta celebració ha passat amb més pena que glòria, i encara que l'equip d'Inca no es trobi en el seu millor moment, 75 anys són molts anys.

Creim que l'ajuntament i el propi club haurien d'haver organitzat alguns actes per rememorar aquesta efemèride.

El passat Dijous Bo l'Associació Filatèlica d'Inca, que presideix en Josep Coll Terrassa, va organitzar una petita exposició i va dedicar un petit homenatge al Constància. Així i tot creim que es mereixia encara més. Però fins al moment actual això ha estat tot.

L'equip d'Inca ha tengut moments històrics molt àlgids, va

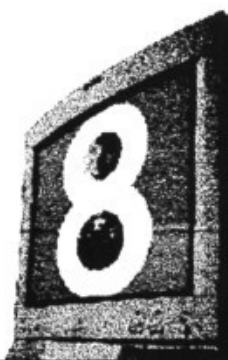
estar a punt d'aconseguir la divisió d'honor del futbol espanyol. Ha jugat molts anys a segona divisió i molt de cops ha estat l'equip de referència de la part forana de Mallorca.

Podríem ressaltar alguns dels cronistes que en diferents etapes han parlat del Constància: Rafel Llabrés en els anys 40, n'Andreu Huget, amb motiu de l'ascens del Constància a segona divisió l'any 1962 quan va derrotar l'Algesires i des dels anys 80 n'Andreu Quetglas que sempre ha recollit el devenir del Constància al setmanari Dijous.

Animam, des d'aquestes pàgines, a qui correspongui perquè s'organitzin els actes commemoratius pertinents per festejar els 75 de la nostra institució esportiva, val més tard que mai.

Guillem Coll

Els Nous Macintosh

Potència
Multimèdia
els millors Preus
i Servei Tècnic Oficial

El teu Centre Apple és

Servei Tècnic
Oficial Apple
Mca. S.L.

C/ Sant Joaquim, 9 Tel: 971-76.06.76 Fax: 971-76.04.26 07003 - PALMA

<http://www.readysoft.es/home/xipsmca> xipsmca@readysoft.es

Punt de Venda
Autoritzat Apple

RACO DE CUINA

MENJAR DE NADAL

Hem passat la tardor i acabam d'entrar a l'hivern que ens canvia les condicions de vida en tan que el clima ens obliga a portar una altra manera de vestir, de cercar l'aixopluc apropiat i també a adaptar-nos a una altra manera d'alimentar-nos procurant que els menjars siguin més rics en calories.

La natura i els costums heretats ens condicionen ens fan entrar a la cuina carns més grasses, fruits propis del temps i sobre tot aquells que ràpidament ens reposen el calor necessari per vèncer la manca que ens ocasiona el fred. Aquí hi entren les nostres ametles, les figues seques, els nous ...

Les festes de Nadal i Cap d'Any, carregades de grans tradicions gastronòmiques, també ens obliguen a alegrar el paladar posant una taula, on s'hi reuneixen les famílies, plena de sabors agradables i que proporcionin l'escalfor adient per a aquest temps. Pensant en això, i seguint un tant la tradició culinària d'aquests dies us oferim unes receptes que creim us han de satisfer el paladar i la gana.

Bon profit, Bon Nadal i Any Nou!

SOPA DE PILOTES I GALETS

Ingredients per a 4 persones

3 gallina
50 gr. carn magra de porc
50 gr. carn magra de vedella
2 grans petits d'all
1 ou
100 gr. de galets (sopa grossa)
3 l. brou de gallina
sal

Elaboració:

Posau el brou al foc i afegiu la gallina sense ossos, tallada a trossos petits.

Mestre es vagi coent, preparau una massa amb les carns picades i així com el pa rallat i julivert picat, ou batut i sal. Feis-ne unes petites pilotes i afegiu-les al brou. Quan creieu que manquin quinze minuts perquè tot sigui cuit afegiu-hi els galets, i assaonau-ho tot.

LLOBARRO AL FORN

Ingredients per a 6 persones

1 llobarro d'uns 3 kg. (aprox.)
1 ceba
1 porro
1 pastanaga
4 grans d'all
fonoll sec
llorer
farigola
3 dl. d'oli
2 l. de vi blanc
3 l. brou de peix
sal i pebre

Elaboració:

Netejau bé el llobarro d'escata i tripes. Feu-hi unes incisions al llom per tal que l'escalfor hi pugui penetrar uniformement.

Posau una mica d'oli en una paella i feu-hi sofregir la ceba, el porro, la pastanaga i els alls. Quan sigui a mitja cocció afegiu-hi les herbes seques. Col·locau-ho en una plata d'anar al forn en forma de catifa, i al damunt hi dipositau el llobarro, salat i empebrat, ho ruixau amb una mica d'oli i ho ficau al forn.

Un cop reduït el vi, banyau-ho amb el brou de peix. En acabar la cocció del llobarro, colau la salsa, tastau-la de sal i regau-la al damunt.

PASTÍS DE CASTANYES

Ingredients:

50 castanyes grosses
6 ous
200 gr. de sucre
2 cullerades de sucre
100 gr. de mantega
vainilla en pols i galeta picada

Elaboració:

Escaldu les castanyes, pelau-les i feis-les bullir amb suficient aigua i dues cullerades de sucre. Quan ja són blanques, traieu-les del foc, colau-les bé i passau-les pel passa purés. Bateu els vermells d'ou amb el sucre i un pols de vainilla fins que quedi tot plegat ben escumós; bateu els blancs a punt de neu i afegiu-los als vermells, i barrejau-ho sense remoure-ho gaire; finalment, afegiu-hi la mantega fosa i el puré de castanyes, barrejant-ho que quedi tot ben mesclat. Prepara un motlo untat amb galeta picada fins que quedi ben arrebossat; ficau-hi la pasta a dins i posau-ho a coure al forn, una mitja hora aproximadament.

Per saber si ja és cuit, caldrà punxar-ho amb una agulla prima de fer calça; quan surti completament neta, es senyal que el pastís es cuit.

És molt bo acompanyar-lo amb xocolata desfeta, presentada a part, i que cadascú la tiri a sobre del seu tros de pastís; la xocolata ha de ser més aviat clareta.

Pere Massutí i Esperança Ramis

INDICACIÓ
GEOGRÀFICA
**SOBRASSADA
DE MALLORCA**

MALLORCA

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La **Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca** garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte
Balear

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

CONCURSOS I CONVOCATÒRIES LITERÀRIES

NARRATIVA

VI PREMI DE NARRATIVA BREU "ESGLÉSIA VIVA-MEMORIAL J.M.PONT"

Convoca: Dep. Ràdio del Bisbat de Girona
Lliurament dels treballs: C. de l'Albareda, 15, pral. 1a. 17004 Girona (Gironès), Tel. 972/222775.
Obres originals de caràcter narratiu i de tema lliure.
Extensió: Màxima de 3 folis. Sextuplicat. Mecnografiades a doble espai amb un títol i les dades identificatives del concursant: nom, llinatges, edat, adreça i tel.
Termini de presentació: 31.01.98
Dotació: 35.000 pta.

XIV PREMI "JOAN CID I MULET"

Convoca: Associació de Veïns de Jesús.
Adreça: Av. de Molins d'en Compte, 96 (Raval de Jesús) 43590 Tortosa (Baix Ebre).
Resum de les Bases: Aquest premi es concedirà a la millor narració de tema lliure. Els treballs hauran de ser originals i inèdits.
Extensió: de 10 a 20 folis. Quadruplicat. Amb títol i lema. En el sobre figurarà la indicació "Premi Joan Cid i Mulet". Caldrà adjuntar-hi una plica closa a l'exterior de la qual figurarà el lema o pseudònim i, a l'interior, es farà constar el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor. Cada aspirant al premi podrà presentar un màxim de 2 contes.
Termini presentació: 27.02.98
Dotació: 75.000 ptes.

XXXII PREMI "MARIÀ VAYREDA" DE PROSA NARRATIVA

Convoca: Ajuntament d'Olot
Adreça: Apartat de correus n. 157, 17800 Olot (Garrotxa).
Resum de les Bases: S'atorgarà al millor recull de narracions breus, inèdites i de tema lliure.
Extensió: De 100 a 130 folis. Quintuplicat. Sense signar, amb pseudònim i plica amb les dades personals de l'autor.
Termini presentació: 16.01.98
Dotació: 1.000.000 pta i posterior publicació de l'obra guanyadora per l'Editorial Empúries.

XXX PREMI "CAIXA DE GIRONA" DE NARRACIONS PER A NINS I NINES.

Convoca: Ajuntament d'Olot
Adreça: Apartat de correus núm. 157, 17800 Olot (Garrotxa).
Narracions de tema lliure, originals i inèdites per a nins i nines.
Extensió: De 60 a 100 folis. Quintuplicat. Amb títol, lema i plica closa amb les dades de l'autor.
Termini presentació: 16.01.98
DOTACIÓ: 500.000 pta. i posterior edició a càrrec de l'editorial La Galera.

POESIA

ANTAVIANA, IV PREMI BARCANOVA ALA CREATIVITAT INFANTIL.

Convoca: Editorial Barcanova, S.A.
Lliurement dels treballs: Editorial Barcanova, S.A. Pl. de Lesseps, 33, entresòl. 08023 Barcelona, Tel. 93/2172054
Aquest premi es convoca amb le propòsit d'estimular les capacitats creatives dels infants i va destinat a premiar els millors poemes, inèdits i de tema lliure, escrits per infants que s'hagin fet en el marc d'un treball escolar col·lectivament o individualment. Poden participar-hi tots els nins i nines dels centres escolars d'Educació primària. Cada centre podrà presentar tants poemes com vulgui. Els treballs han de presentar-se acompanyats d'un breu informe, elaborat pel mestre que hagi dirigit el treball. Caldrà fer constar el nom i l'adreça de l'escola, els noms i el nivell escolar dels nins i les nines autors dels poemes, i el nom del mestre que hagi dirigit els treballs.
Termini presentació: 15.01.98
Dotació: a) Publicació del poema premiat. b) Un lot de llibres per al guanyador, adequat a la seva edat, i un lot de llibres per a la biblioteca de l'escola per un valor de 250.000 pta. c) Una estada a la Fira del llibre infantil i juvenil de Bolonya per a la persona que hagi dirigit el treball. 1.000.000 pta. i publicació de l'obra.

XXXII PREMI "GUERAU DE LIOST" DE POESIA I PROSA POÈTICA.

Convoca: Ajuntament d'Olot
Adreça: Apartat de correus núm. 157, 17800 Olot (Garrotxa), Tel. 972/261407
Extensió: De 60 a 100 folis. Quintuplicat. Amb pseudònim i plica.
Termini presentació: 16.01.98

ASSAIG

XVI PREMI "SERRA I MORET" PER A OBRES I TREBALLS SOBRE CIVISME.

Convoca: Direcció General d'Acció Cívica.
Adreça: Pl. de Pau Vila, 1, 2n. (Palau de Mar). 08003 Barcelona, Tel. 93/4831000
Podran optar-hi obres inèdites d'assaig que descriguin, analitzin o tractin aspectes del civisme.
Extensió: Mínima: 100 folis. Per quadruplicat amb el nom, l'adreça i el telèfon de l'autor. Qui desitgi concursar sota pseudònim haurà d'adjuntar un sobre tancat amb les mateixes dades.
Termini presentació: 31.01.98
Dotació: 1.000.000 pta.

L'AJUNTAMENT D'INCA INFORMA

EXPOSICIONS

IN-EXISTÈNCIES

Del 19 de desembre al 18 de gener

Inauguració:

divendres dia 19 de desembre, a les 20 h

Horari de visites:

de dilluns a divendres, de 17 a 20 h; dijous, dissabtes i diumenges, de 10.30 a 13.30 h

SAQUARTERA
CENTRE D'ART

Plaça de la Guàrdia, s/n. 07200 Inca, Mallorca. Tel. (971) 880150

Ajuntament d'Inca

Consell Insular de Mallorca

EXPOSICIÓ DEL XXIX CONCURS DE TARGETES DE NADAL

Del 22 de desembre al 6 de gener

Tancat els dies 24, 25 i 31 de desembre i 1 de gener

Inauguració i lliurament de premis:

dilluns dia 22 de desembre, a les 20 h

Horari de visites:

de dilluns a diumenge, de 17 a 20 h; dissabtes i diumenges, també de 10.30 a 13.30 h

CENTRE D'EXPOSICIONS

(C/ de la Sirena, 19)

ACTIVITATS CULTURALS I EDUCATIVES

CARRETERA PERDUDA (LOST HIGHWAY),

DE DAVID LYNCH

Dia: 23 de desembre

Lloc: Cine Novedades

Hora: 21.45

Organització: Àrea de Cultura i Educació i Cineclub

ACIC

FESTA DE L'ESTENDARD

Dia: 29 de desembre

Concentració: Pota del Rei

Hora: 17

Organització: OCB-Inca

Col·laboracions: Àrea de Cultura i Educació

ADORACIÓ DELS TRES REIS D'ORIENT

Dia: 4 de gener

Organització: Àrea de Participació Ciutadana

TRADICIONAL CONCERT DE REIS

Dia: 6 de gener

Lloc: Església de Santa Maria la Major

Hora: 20.15

ÀREA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS

TEMPS ERA TEMPS...

REVELLA D'INCA 1926

Pareix mentida, però ja han passat més de 70 anys d'aquesta
Les persones que hi ha són:

Primera fila, drets:

Tomeu Vives "En Manyo", Llorenç Socias "Misseta", Toni Reus "En Rosa",
Tomeu "Es campanater", l'amo en Toni Amorós "Mestre de Balladors", Jaume
Serra Beltran "Jaume Serra", continuador de la tasca d'Amorós i de moltes altres
activitats culturals, Gabriel Colom, Jaume "Boirito", que morí a la guerra l'any
1936, Tomeu Cañellas "Músic", Miquel Rubert Saurina.

Segona fila, assegudes:

Jerònia "Na Pastora", Antònia Capó, esposa d'en Toni Reus "De Cas sabater
nou", Antònia Figuerola, viuda d'en Biel "Parró", Francisca Coll "Barona", viuda
d'en Joan "Parralito", Catalina Aloy "Ca sa Viudeta", Catalina Ferriol "Na
Vicença".

Més de la meitat ja no són en aquesta vida. Descansin en pau.
L'altra meitat circulen com a jovenets i jovenetes pel nostre poble. Molts d'anys.

Antoni Mateu